

Technická univerzita v Liberci
Hospodářská fakulta

Studijní program: B 6210 Ekonomika a management
Studijní obor: Ekonomika a management mezinárodního obchodu

Rozvoj čínského hospodářství a jeho očekávaný vývoj

The development of chinese economy and its expected progress

BP - MO - KEK - 2009 01

EVA CEJNAROVÁ

Vedoucí práce: Prof. Ing. Fárek Jiří, CSc., KEK

Konzultant: Ing. Kocourek Aleš, Ph.D., KEK

Počet stran: 57

Datum odevzdání: 18.12.2008

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladu, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci, 10. 12. 2008

RESUMÉ

Čína je jedno z nejvíce diskutovaných témat v poslední době. Ať už se jedná o její neskutečně rychlý růst, problémy s ekologií, navyšující se rozdíly mezi bohatým městským obyvatelstvem a chudými vesnickými obyvateli, vysoká korupce a neprůhlednost zákonů či nejvýznamnější událost konaná v roce 2008 - Olympijské hry.

Každý s napětím očekával, jak se Čína vypořádá s tak velkým úkolem a zda dokáže odolat obrovskému tlaku. Čína dokázala světu svou sílu a vše zvládla, jak měla.

To jen znovu dokázalo, čeho je disciplinovaná Čína schopná.

Tato práce je zaměřena na popis současného stavu čínské ekonomiky. Dále uvádí informace o historickém vývoji ekonomických reforem, které byly pro současný stav čínské ekonomiky tím nejdůležitějším momentem. Další část je věnována obchodním vztahům ČLR a České republiky a možnostem vstupu na čínský trh. V závěru je uveden možný budoucí vývoj a předpovědi růstu Číny.

KLÍČOVÁ SLOVA

Hospodářské reformy

Světová obchodní organizace

Otevírání se světu

Státní sektor

Korupce

Duševní vlastnictví

Přímé zahraniční investice

Liberalizace

Devizové rezervy

Americké státní obligace

RESUME

In recent times China has become one of the most debated topics. Whether they are talking about remarkable increase in growth, ecological problems, increased differentiation between the wealthy cities and the deprived villages, high levels of corruption, deficiencies in their own law system. Or the most interesting event held in 2008 in Beijing – The Olympic Games. During this occasion everyone across the world was awaiting how such a country can deal with the pressure enforced upon them to deliver. China demonstrated to the world its own strong composure of organizing such a high profile spectacle, undoubtedly making this year's Olympics to become an unforgettable event.

The following document outlines the current position of the Chinese economy. Information is provided concerning the country's development of economical reforms, the most significant impact on the current Chinese economical scale. Further discussion has been focused upon the business relations between the People's Republic of China and the Czech Republic, and its possible involvement on the Chinese market. In the final section of this document a conclusion has been developed based on research gathered, outlining the possible direction China could take in the future.

KEY WORDS

Economic reforms

World Trade Organization

Opening to the business world

State sector

Corruption

Intellectual property

Foreign direct investment

Liberalization

Foreign exchange reserves

U.S. State bonds

OBSAH

Seznam zkratk.....	7
Seznam tabulek.....	8
Úvod.....	9
1 Základní informace o teritoriu	
1.1 Základní informace o ČLR.....	11
1.2 Politický systém.....	13
1.3 Členství v mezinárodních organizacích.....	14
1.4 Nejvýznamnější body v historii státu.....	16
2 Hospodářské reformy	
2.1 Hospodářské reformy a jejich vývoj.....	19
3 Obchodně-ekonomická spolupráce Číny a České republiky	
3.1 Čínský trh.....	22
3.2 Obchodně-politický režim.....	23
3.3 Vzájemná obchodní výměna.....	27
3.4 Komoditní struktura vývozu a dovozu.....	28
3.5 Specifikace jednotlivých odvětví.....	32
3.6 Možnosti prosazení se na čínském trhu.....	37
4 Ekonomická situace ČLR	
4.1 Důvody současného stavu ekonomiky.....	41
4.2 Vývoj HDP.....	42
4.3 Současný stav ekonomiky.....	44
4.4 Zahraniční obchod země.....	45
4.5 Přímé zahraniční investice.....	46
4.6 Vstup do WTO.....	47
4.7 Plán na další ekonomický vývoj.....	48
5 Budoucnost	
5.1 Možný vývoj ČLR-slabé a silné stránky.....	49
6 Závěr	54
7 Seznam použité literatury.....	55

Seznam zkratek

% - procento

ADS – Aprooved Destination Status

APEC – Asia-Pacific Economic Cooperation

AsDB – Asian Development Bank

ASEAN – Association Of East Asian Nations

CNY – Chinese Yuan

CO₂ – oxid uhličitý

CZK – česká koruna

ČLR – Čínská lidová republika

ČR – Česká republika

ČSSR – Československá socialistická republika

EU – Evropská Unie

FAO – Food and Agriculture Organization

GK – generální konzulát

GW – gigawatt

HDP – hrubý domácí produkt

IAEA – International Atomic Energy Agency

IBRD - International Bank For Reconstruction and Development

ICC - International Chamber of Commerce

IMF – International Monetary Fund

Kg – kilogram

mil. – milion

mld. – miliarda

MW – megawatt

SITC – Standard International Trade Classification

SRN – Spolková republika Německo

USA – United States of America

USD – United States dollar

UN – United Nations

WTO – World Trade Organization

Seznam tabulek

Tab. 1 – Bilance vzájemné obchodní výměny

Tab. 2 – Komoditní struktura ochodu mezi ČR a ČLR

Tab. 3 – Vývoj komoditní struktury obchodu mezi ČR a ČLR

Tab. 4 – Nejdůležitější položky českého exportu do ČR

Tab. 5 – Nejdůležitější položky čínského vývozu

Tab. 6 – Vývoj vzájemné výměny v oblasti služeb mezi ČR a ČLR

Tab. 7 – Základní makroekonomické ukazatele

Tab. 8 – Vývoj zahraničního ochodu ČLR

Seznam grafů

Graf č. 1 – Meziroční růst reálného HDP (%) – Čína

Graf č. 2- Obchodní bilance USA s Čínou (mld. USD)

Graf č. 3- Přímé zahraniční investice v Číně 1984-2007

Úvod

V Číně se odehrává největší ekonomický příběh všech dob.

Číňané vyrobí nejvíce bot, triček a zapalovačů, smontují pro děti celého světa nejvíce hraček. Stávají se největším výrobcem spotřební elektroniky, počítačů a brzy i automobilů.

Čínu již označujeme za největší továrnu světa. Vše umí vyrobit levněji než zbytek světa a naučit se novým věcem a okopírovat designové novinky ji nedělá nejmenší problémy. V roce 2007 přispěla Čína světovému růstu více než Amerika, stala se největším konzumentem a také největším producentem CO₂.

Obrovskou čínskou populaci bylo v minulosti velice těžké uživit a zaměstnat. Dnes se na Čínu s pětinou světového obyvatelstva musí dívat jako na největší trh. A tato obrovská masa lidí stojí za rychlým hospodářským vzestupem Číny v posledních 30 letech. A to díky jejich disciplinovanosti, poslušnosti vůči režimu a v neposlední řadě nutnosti se v takové zemi uživit a v lepším případě si přivydělat na život blížící se evropským standardům.

Ale Čína nemá jen své kladné stránky.

Rostoucí počet továren, farem a měst, obrovská industrializace vytvářejí znečištění, které může být až smrtelné. Mezi dvaceti světovými městy s nejšpinavějším vzduchem je 16 čínských. Nepřetržitý smog nad severní Čínou snižuje výnosy na polích.

Další problém jsou dvě odlišné strany Číny. Na východním pobřeží leží stoupající Čína, zatímco na venkově jsou stamiliony chudých lidí. Čína je současně bohatá a velmi chudá.

Na venkově postupně ubývá práce a i výdělky jsou zde velmi malé. Proto každým rokem neustále roste počet obyvatel ve městech. Lidé jdou za vidinou větších možností a lepšího života. Ne však každý má štěstí a uspěje.

V minulosti bylo velmi diskutovaným tématem politika jednoho dítěte. V dnešní době se už ukazují problémy této strategie. Čína bude první zemí, která zestárne dřív, než zbohatne. Bude ubývat pracovní síly a přibývat důchodců. Podle odhadů bude v půlce století každý čtvrtý Číňan důchodce. Jenže další problém je, že Čína nemá vybudovaný

systém sociálních dávek, tudíž málokdo se dočká důchodu. A také současné továrny nechtějí zaměstnávat starší obyvatelstvo kvůli menší produktivitě.

Ale toto je jen část událostí, které se v Číně odehrávají.

Je to komplikovaný stát se svými vlastními pravidly, nástroji a myšlenkami, za kterými si stojí. Ale už i největší odpůrci otevírání se světu pochopili, že Čína potřebuje svět a svět ji. I když musela ustoupit v určitých aspektech a přizpůsobit se mezinárodním pravidlům, stále si zachovává svoje daná historická specifika. Ale jak můžeme vidět z neustále rostoucího přílivu cizích firem do Číny, není toto problém, který by nešel překonat.

Cílem této práce bude poskytnout obraz současné čínské ekonomiky a její vliv na světový obchod. První část bude zaměřena na stručnou charakteristiku ČLR a její historický vývoj od ekonomických reforem v 70. letech a jaké měly dopady na stav hospodářství. Ve druhé části se zaměřím na česko-čínské obchodní vztahy a jaké možnosti má česká strana při prosazení na čínském trhu. Dále bude popsán současný stav čínské ekonomiky a vývoj HDP. V závěru se pokusím nastínit možný budoucí vývoj čínské ekonomiky a také možné dopady na čínskou ekonomiku po světové finanční krizi.

1. Základní informace o teritoriu

Čínská lidová republika běžně známá jako Čína je největší zemí ve východní Asii a nejlidnatější zemí světa s více jak 1,3 miliardy obyvatel, což je přibližně jedna pětina světové populace. Čína je socialistická země řízená čínskou komunistickou stranou.

Po staletí byla Čína nejdůležitější civilizací, předčívající zbytek světa ve vědě a umění. Ale 19. století a na začátku 20. století byla zablokována občanskými nepokoji, velkým hladomorem, armádními porážkami a cizí okupací. Po 2. světové válce, zatímco byla zajištěna suverenity státu, komunisté pod vedením Mao Zedunga založili autokratický socialistický systém, který uložil striktní kontroly každodenního života a kalkuloval s životy milionů lidí. Po roce 1978, jeho následovník Deng Xiaoping a ostatní vedoucí se zaměřili na tržně orientovaný ekonomický rozvoj a do roku 2000 se produkce zčtyřnásobila. Pro většinu populace se životní úroveň zvýšila a prostor pro vlastní možnost se rozšířil.²

1.1 Základní informace o ČLR

Oficiální název státu

- Čínská lidová republika
- Zhonghua Renmin Gongheguo (Čung-chua žen-min kung-che-kuo)

Rozloha

- 9,596 mil. km²

Počet obyvatel, hustota na km², podíl ekonomicky činného obyvatelstva

Počet obyvatel:

- 1,321 mld. (předběžné údaje za rok 2007, Národní statistický úřad ČLR)

hustota:

- 140 obyv./km²

podíl ekonomicky činného obyvatelstva:

- 778,77 mil. (2006)

Demografické složení obyvatelstva:

- 0–14 let 19,40 %

- 15–64 let 69,0 %
  - 65 let a více 11,6 % (předběžné údaje za rok 2007, Národní statistický úřad ČLR)
- městské obyvatelstvo:
- 44,9 % (předběžné údaje za rok 2007, Národní statistický úřad ČLR; 593,79 mil.)
- venkovské obyvatelstvo:
- 55,1 % (předběžné údaje za rok 2007, Národní statistický úřad ČLR; 727,50 mil.)

Národnostní složení

- Chanové (Han, etničtí Číňané) - 91,9 %
- 55 dalších národností - 8,1 %

Úřední jazyk a ostatní nejčastěji používané jazyky

- čínština (standardní mluvená čínština „pchu-tchung-chua“)

Administrativně správní členění země, hlavní město a další velká města

Země je rozdělena na 22 provincií (Hebei, Shanxi, Liaoning, Jilin, Heilongjiang, Shaanxi, Gansu, Qinghai, Shandong, Jiangsu, Zhejiang, Anhui, Jiangxi, Fujian, Henan, Hubei, Hunan, Guangdong, Sichuan, Guizhou, Yunnan, Hainan), 5 autonomních oblastí (Vnitřní Mongolsko, Ningxia, Xinjiang, Guangxi, Tibet) a 4 municipality (samosprávná města - Beijing, Shanghai, Tianjin, Chongqing). Součástí ČLR jsou také 2 zvláštní administrativní oblasti (Hong Kong, Macao) s vlastními vládami, právními systémy a ústavními dokumenty; v otázkách zahraniční politiky a obrany podléhají ústřední vládě. Provincie (autonomní oblasti) se dále dělí na prefektury (autonomní prefektury) a okresy (autonomní okresy), okresy jsou pak děleny na městské oblasti (případně etnické městské oblasti) a města. ČLR formálně pokládá za svou provincii i nezávisle spravovaný ostrov Tai-wan (Tchaj-wan); proto je oficiálně uváděný počet provincií 23.

Hlavní město:

- Beijing (Peking) 11,81 mil. Obyvatel

Další velká města:

- Shanghai (Šanghaj) 13,6 mil.

- Chongqing (Čchung-čching) 31,7 mil.
- Tianjin (Tchien-ťin) 9,39 mil.
- Guangzhou (Kuang-čou, Kanton) 7,5 mil.obyvateľ (údaje za rok 2005, Národní statistický úřad ČLR)

Ve všech velkých městech existuje velmi významná populace ilegálních domácích migrantů, proto se skutečný počet obyvatel s velkou pravděpodobností liší od oficiálně uváděných údajů.

Peněžní jednotka a její členění, používání jiných měn

- 1 Renminbi/CNY (yuan) = 10 jiao = 100 fen
- 1 USD = 6,8183CNY (3. 10. 2008)³

1.2 Politický systém

Podle ústavy z roku 1982 je Čínská lidová republika "socialistický stát demokratické diktatury lidu vedeného dělnickou třídou, založený na svazku dělníků a rolníků".

Čína je považována jako jeden z pěti posledních komunistických států (spolu s Vietnamem, Severní Koreou, Laosem a Kubou). Vláda byla různě popsána jako autoritářská, komunistická a socialistická s velkými omezeními v plno oblastech jako například internet, tisk, reprodukční práva a svoboda vyznání či shromáždění. Přesto v porovnání se stavem do poloviny 70.let, správní klima je o poznání mírnější díky liberalizaci, přesto má Čína ještě daleko k plnohodnotné demokracii jako je tomu v jiných státech Evropy či Severní Ameriky.

Čínským prezident se stal v roce 2003 Hu Jintao a v únoru 2008 byl v této funkci potvrzen. Viceprezidentem je Xi Jinping. Vladě předsedá premiér Wen Jiabao.

Země je řízena komunistickou stranou, která má zajištěnou moc Ústavou. Jsou zde i jiné politické strany uvedené jako „demokratické strany“, které jsou však podřízeny vedoucí straně komunistické.

Malá skupina nejvyšších stranických představitelů zastává všechny rozhodující funkce a zajišťuje legislativní a výkonnou moc. Všechny ozbrojené síly v zemi jsou podřízeny předsedovi Ústřední vojenské komise, kterým je sám prezident a to od roku 2004.

V provinciích rozhodují guvernéři podle nařízení z ústředí. Avšak na venkově lokální vládní úředníci často překračují a zneužívají svoje pravomoci. Korupce je jeden z velkých problémů Číny a to nejen v odlehlejších oblastech.³

1.3 Členství v mezinárodních organizacích

APEC – Asia-Pacific Economic Cooperation

Jedná se o Ekonomické seskupení Asie a Tichomoří. Tato organizace má 21 členů. Má za úkol usnadnění ekonomického růstu, kooperace, obchodu a investic v Asijsko-Pacifickém regionu. Toto seskupení vytváří více jak polovinu světového HDP, skoro polovinu světového obchodu a zahrnuje okolo 40% světové populace. Byla založena v roce 1989 a Čína přistoupila roku 1991.

AsDB – Asian Development Bank

Jedná se o mezinárodní rozvojovou finanční instituci, jejímž cílem je pomoci rozvojovým zemím snížit procento chudoby a zlepšit životní úroveň. Byla založena v roce 1969 na podporu ekonomického a sociálního rozvoje v Asijském a Pacifickém regionu. Je vlastněna a financována 67 členy.

FAO – Food and Agriculture Organization

Hlavní orgánem OSN, jehož cílem je zmírňování chudoby a hladu, je Organizace pro výživu a zemědělství. Byla založena roku 1949 a hlavní sídlo má v Itálii v Římě. FAO slouží jako zdroj znalostí a informací ke zlepšení zemědělství a poskytuje rozvojovou pomoc.

IAEA – International Atomic Energy Agency

Autonomní orgán v rámci OSN poskytuje pomoc 137 členských státům. Název je Mezinárodní agentura pro atomovou energii. Jejím hlavním cílem je podpora využití

jaderné energie ve prospěch lidstva. Zároveň má za úkol dohlížet nezákonné využití energie na vojenské účely.

IBRD – International Bank For Reconstruction and Development

Mezinárodní banka pro obnovu a rozvoj patří do skupiny Světové banky. Jejím cílem je redukovat chudobu v zemích se středními příjmy a v chudších zemích schopných úvěru pomocí půjček, garancí a tak pomocí analytických a poradních služeb

ICC – International Chamber of Commerce

Mezinárodní obchodní komora je mezinárodní organizace podporující růst mezinárodního obchodu a investic. Vytváří pravidla, podle kterých se řídí mezinárodní obchod.

IMF – International Monetary Fund

Přidružená organizace k OSN Mezinárodní měnový fond byla založena 1944. Má 185 členů. Jejím cílem je dohled nad světovým finančním systémem, usnadnění měnové spolupráce, ochrana finanční stability, růst světového obchodu.

UN – United Nations

Organizace spojených národů je mezinárodní organizace jejímž cílem je zachování mezinárodního míru a zajištění mezinárodní spolupráce.

WTO – World Trade Organization

Světová obchodní organizace je mezinárodní organizace, která má za cíl liberalizovat světový obchod. Dalšími úkoly jsou sledování dodržování pravidel mezinárodního obchodu, řešení sporů a uvolňování protekcionismu.¹²

1.4 Nejvýznamnější body v historii státu

Historii a vývoj Čínské republiky lze shrnout do několika bodů, které charakterizují nejvýznamnější události země.

- V roce 1949 skončila občanská válka s komunistickou stranou v čele. 1.října 1949 byla **prohlášena Čínská lidová republika** Mao Cedungem. Rudá Čína bylo časté označení ČLR západním světem používané do poloviny 70. let se zlepšením vztahů se Západem. V roce 1959 Mao odstoupil z funkce předsedy strany, ale stále měl velký vliv na rozhodování. V roce 1972 byla Čínská lidová republika přijata do Spojených národů a stala se stálým členem Rady bezpečnosti.

- Rok 1978 byl pro Čínu a její ekonomiku zlomový. Po Maově smrti se dostal k moci Deng Xiaoping, který dovedl Čínu k **ekonomickým reformám a otevírání se světu**. Reformy umožnili zahraniční obchod a vpustily do země nové investory. V roce 1980 začaly být vytvářeny speciální ekonomické zóny ve městech jako Shenzhen, Zhuhai, Shanou and Xiamen. Farmáři dostali povolení prodávat přebytky úrody, poté co odvedli povinnou část státu, a začali vydělávat peníze. K této reformě existuje v Číně oficiální příběh o 18 zemědělcích, kteří zachránili Čínu. Ve velmi chudé provincii Anhui se dohodlo 18 zemědělců, zoufale se snažících zajistit více potravin pro svoje rodiny, že si rozdělí společnou půdu a každý si bude obhospodařovat svůj vlastní díl. Nadále platilo, že každý bude odvádět povinnou daň vládě, ale zbytek vypěstovaných přebytků buďto směnit nebo prodá a utržené peníze si nechá. Seskupení dohodu potvrdilo svými podpisy, i když takovéto jednání bylo protizákonné. Ale ihned po zavedení této tajné reformy se dostavily výsledky. Těch si všimlo vedení v Pekingu a Deng uznal smlouvu za oficiální.

Strana postupně začala ztrácet vládní kontrolu nad životy obyvatel. V 80.letech byla zahájena cenová reforma, kdy ceny nejprve určoval stát a později měl čím dál větší vliv trh.

- Reformy v Číně sice pokračovaly, ale někteří studenti a intelektuálové věřili, že je třeba jít ještě dál a po několik měsíců protestovali za více demokratická práva a svobodu projevu. K těmto protestům se přidali i rolníci, kteří se obávali opaku, a to vysoké inflace. Avšak v jednom bodu protestů se shodovali – boj proti korupci. Dne 4.června na **náměstí Tiananmen** v Pekingu byli **protestující potlačeni**, když sem vnikla armáda a násilně vyhladila náměstí. To mělo za následek mnoho obětí. Oficiální zprávy mluvily o tři sta mrtvých či zraněných, ale zahraniční média hovořila o trojnásobných číslech. Tato událost byla zdokumentována a celý svět se o ní dozvěděl. To vedlo k utužení režimu a zahraniční tisk byl vykázán ze země.

- V padesátých letech minulého století se Hongkong vydal svou cestou k obchodnímu a průmyslovému úspěchu. Tehdy se sem přemístilo mnoho obchodníků přesídlujících své firmy. Jako britská kolonie se neustále vyvíjel a své tempo ještě zrychloval. V roce **1997 byl Hongkong předán pod správu Číny**. Ale i nadále mu zůstala určitá nezávislost a práva jako větší politická svoboda či svoboda tisku. O dva roky později nechalo Portugalsko další kolonii Macao přejít pod čínskou správu.
- Dvacet tři let po zahájení reformu a otevírání se světu a 52 let po založení Čínské lidové republiky, **Čína vstoupila do Světové obchodní organizace v roce 2001** a stala se jejím 143. členem. „Čínské vyjednávání o přístupu do mnohostranného obchodního systému během posledních 15 let bylo nedílnou součástí reformu a otevírání se od začátku do konce,“ řekl poté čínsky ministr zahraničního obchodu Shi Guangsheng.⁴ Hlavním důvodem dlouhého čekání na přijetí byla omezení, která si země ponechávala vůči okolnímu světu. Čína se chránila řadou dovozních cel a jen pomalu je uvolňovala. To vadilo největším ekonomikám, jelikož pro ně bylo těžké dostat se na zdejší trh, ale naopak Čína vyvážela velká množství zboží. Tento nepoměr byl hlavním sporným bodem.
- V roce 2005 se v Číně udála menší revoluce ve finanční sféře. Čína nechala **zpevnit kurz juanu**, a to o 2,1 procenta. Do té doby byl kurz pevně svázan s americkým dolarem. Do dnešní doby čínská měna posílila vůči dolaru z více než osmi juanu na méně než sedm. Toto uvolnění kurzu aspoň částečně usnadnilo dovoz zboží do Číny ostatním státům.
- Největší a neočekávanější událost. To byla **Olympiáda v Pekingu v roce 2008**. Díky pořádání této velké akce chtěla Čína ukázat světu svoji velikost a vyspělost. To znamenalo velké stavení, budování a přetváření hlavního města do dokonalosti. Plno zahraničních firem se snažilo podílet na tomto zázraku a získat co možná nejlukrativnější zakázku. Byla to velká příležitost pro zahraniční firmy, jak se dostat na čínský trh nebo si zlepšit své postavení. Jednu z nejlepších pozic k úspěchu mělo 12 hlavních sponzorů mezi které patřili Kodak, Coca-Cola či GE.

2 Hospodářské reformy

2.1 Hospodářské reformy a jejich vývoj

- 70. léta 20. století – Deng Xiaping dovedl Čínu k ekonomickým reformám, cílem bylo vytvořit „socialistickou tržní ekonomiku“; zavedení „systému odpovědnosti domácností“ na venkově a prudký rozvoj nestátního sektoru – podniky, družstva ve vlastnictví příslušníků místních komunit
- 80. léta 20. století – „přehřátí ekonomiky“, městské obyvatelstvo se bouří v domněnku, že se reformy zaměřily jen na venkovské obyvatelstvo
- 90. léta 20. století – oficiálně ustanoven přechod k tržnímu hospodářství, ale bez politických reforem, relativně pokojný vývoj Číny, stabilita a růst pod dohledem státního aparátu
- 1997 – navrácení Hongkongu pod čínskou správu (velký význam pro ekonomiku Číny)
- Počátek 21. století – pomalý růst ekonomiky bez velkých výkyvů, doprovázen stimulačními opatřeními, začlenění Číny do obchodních organizací

Cílem čínských ekonomických reforem bylo vytvořit dostatečný kapitál na modernizaci čínské ekonomiky a to díky otevření se světu a přílivu zahraničních investic. Prvotní výzva ekonomických reforem bylo vyřešit problém motivace dělníků a farmářů, aby vytvořili větší zisky a eliminovat ekonomickou nestabilitu, která byla běžná v direktivních ekonomikách. Čínské ekonomické reformy prošly několika fázemi reforem. Obecně tyto fáze nebyly výsledkem hlavní strategie, ale jako přímá odpověď na naléhavé problémy. V některých případech, jako uzavírání státních podniků, byla vláda přinucena událostmi a hospodářskými okolnostmi činit úkony, které ani dělat nechtěla. Od roku 2005 je 70% čínského HDP tvořeno soukromým sektorem. Poměrně malý státní sektor ovládá okolo 200 velkých státních firem soustředících se převážně na technické vybavení, těžký průmysl a energetické zdroje.⁴

„Třicet let reforem a otevírání se světu přineslo historické změny v čínském rozvoji – plánovaný ekonomický systém byl postupně rozbit a tržní ekonomický systém

v podstatě formoval prudce se rozvíjející ekonomiku, která je teď čtvrtou největší na světě,“ řekl Chi Fulin, výkonný ředitel Čínského institutu pro reformy a rozvoj.⁴

Od roku 1978 do 2007 vyrostl hrubý domácí produkt (HDP) každoročně o 9,6% z 216,5 miliard U.S. dolarů na 3,6 bilionů dolarů. Státní příjem také narostl, a to z 113.2 miliard juanu na 5130 miliard juanu, značně zvětšující státní pokladnu a podstatně přispívající k celkové čínské národní síle.

Také více peněz dovolilo Číně vyřešit problém se stravováním 1,3 miliardy obyvatel. V porovnání s rokem 1978 se produkce obilí zvýšila z 300 miliard kg na 500 miliard kg v roce 2007. Světová banka uznala čínskou cestu reforem a otevírání se jako největší kampaň snížení chudoby. Čína byla obzvláště uznána za snížení počtu venkovského obyvatelstva v nejhorší bídě.

Statistiky dokazují, že v roce 1978, kdy reformy začínaly, Čína měla 250 milionů extrémně chudých obyvatel na venkově. Koncem roku 2007 číslo kleslo na 15 milionů. Zatímco ekonomika posilovala, Čína se pokusila udržet rovnovážný rozvoj včetně sociálního zabezpečení, zdraví a vzdělání.

Během posledních tří dekad Čína zavedla zdarma povinnou školní docházku po celé zemi. Zahájili nový systém zdravotní péče, převážně financovaný vládou pro 800 milionů farmářů. Také založili systém samosprávy pro venkovské a městské obyvatele. Čínská posilující ekonomika poskytuje svým obyvatelům stále rostoucí životní standardy a lepší kvalitu života.

„V 70. letech, velká města jako Beijing a Shanghai měla chátrající budovy, všude samá kola, skromně osvětlené ulice a všichni chodili oblečení v Maových šedých a modrých bundách,“ vypověděl 85-let starý Lee Kuan Yew, singapurský první ministr.⁴

Dnešní čínská města, ta podél břehu, mají blýskající se výškové budovy, široké silnice, mosty a tunely přes řeku Yangtze do Pudongu, magnetický vlak z nového letiště v Shanghai do Pudongu a lidé nosí moderní pestrobarevné oblečení jako v jakékoli jiné metropoli.

Umíme si představit, jaké by to bylo, kdyby se Čína neotevřela světu. Určitě bychom byli v úplně jiné situaci než jsme dnes. Artemido Procopio, profesor mezinárodních vztahů na univerzitě v Brazílii, řekl : „V dnešním světě chudí lidé, kteří nemají peníze

na nákup bot, si koupí čínské boty a oblečení. Ti, kdo nemají na to koupit hračky pro děti, nakupují čínské, protože jsou levné.“⁴

V roce 1978 mělo čínské HDP jenom 1% podíl na světové ekonomice, zatímco její podíl v roce 2007 narostl nad 5%. V roce 1978 čínský podíl na světovém obchodu byl méně než 1%. V roce 2007 podíl povyskočil na 8%.

Čínský rozvoj posílil růst světové ekonomiky a obchodu. S importem, který průměrně rostl o 16,7% ročně každý rok od roku 1978, se Čína stala třetím největším importujícím trhem a asijským největším trhem.

Čína nyní přispívá 10% k ekonomickému růstu a více jak 12% k celosvětové obchodní expanzi. Čínský průměrný roční objem importu je blízko k 560 miliardám U.S. dolarů, vytvářející okolo 10 milionů pracovních míst pro své obchodní partnery.

Navzdory narůstajícímu bohatství a prosperitě jsou zde i negativní efekty.

Jedním z nich je nerovnoměrné rozdělování bohatství. Regionální nerovnost zůstává velká. Po 30 letech reformu a otevírání se světu se čínské pobřežní oblasti posunuly ze stupně primární industrializace na prvotřídní industrializaci. Zatímco na západě vnitrozemí stále stojí na předstupni velkého ekonomického rozvoje.

Průmyslová produkce v deltách velkých řek – Yangtze a Pearl – dva nejdůležitější národní motory růstu, dožrála na značně pomalejší tempo. Mnoho malých a středně velkých firem, hlavně vývozci nenáročného zboží, stojí před stoupajícími mzdovými náklady.

Také pobřežní oblasti pocítují tlak. Ceny surovin stoupají, přepravní kapacity uhlí, elektřiny a nafty jsou pevně dané. Firmy ale také trpí klesající zámořskou poptávkou, způsobenou neklidnou světovou ekonomikou. „To ukazuje, že ještě nejsme na konci procesu reformu,“ řekl Chi Fulin, výkonný ředitel čínského Institutu pro reformy a rozvoj.⁴

3 Obchodně-ekonomická spolupráce Číny a České republiky

3.1 Čínský trh

Čínská ekonomika je jedna z nejrychleji se rozvíjejících. Jedná se o obrovský trh, který láká celý svět. Je poměrně těžké se do této země dostat a uplatnit se zde, ale pokud se to podaří, uspokojivé výsledky jsou téměř zaručeny.

Na čínském trhu je velká konkurence, a to jak čínských firem tak i zahraničních. Čínské firmy disponují obrovskou základnou levné pracovní síly, které je stále dostatek. I když se již zvedá minimální mzda, stále čínské firmy mají nízké náklady. Plno zahraničních firem vidí tuto výhodu a přesouvá své výrobní kapacity do Číny, aby minimalizovala své náklady.

Je to velký krok, který musí zahraniční firmy udělat, ale ve výsledku se jim určitě vyplatí. Ale toto si můžou dovolit hlavně velké a stabilní firmy. Je to proces na delší čas a také finančně náročný. Firmy si musí uvědomit a rozhodnout, co je pro ně nejvýhodnější. Jsou tři možnosti vstupu na zahraniční trh. Založení reprezentační kanceláře, joint-venture nebo podniku plně vlastněným zahraničním vlastníkem. V těchto procesech je důležitá první pomoc od čínských zprostředkovatelských firem, specializovaných zahraničních poradenských firem či čínského partnera. Ale je velice důležité si nejdříve provést řádný průzkum trhu a potenciálního partnera (u joint-venture). Musí se i důkladně nastudovat právní předpisy v Číně, které jsou ovšem mnohdy neprůhledné. A v neposlední řadě počítat s vysokými náklady a to i na propagaci a reklamu.

Vláda České republiky přijala dne 26.1. 2005 Strategii prosazování obchodně-ekonomických zájmů České republiky v Číně. Cílem této strategie je snižování pasivního salda vzájemného obchodu, naznačit směry a možnosti, jak tohoto cíle dosáhnout.

Při stanovování strategie bylo potřeba důkladně prostudovat situaci na čínském trhu. A zároveň určit jaké možnosti mají české firmy při uplatnění.

Zde jsou uvedena některá fakta, která musíme brát v ohled při stanovování koncepce:

Silné stránky :

- silná ekonomika produkující druhý největší HDP na světě
- stabilní ekonomický růst
- pokračující stabilita kurzu místní měny, nízká míra inflace
- zapojení do celosvětových ekonomických struktur

Slabé stránky :

- přetrvávající silná ochrana vnitřního trhu
- značná míra korupce
- neprůhlednost legislativy, neuznávání světových norem
- rozpor mezi centrálním řízením a rozhodováním na regionální úrovni

3.2 Obchodně-politický režim

Vzhledem ke vstupu ČR do EU se na obchodně politický systém vztahují všechny smlouvy platné mezi Evropskou unií a Čínskou lidovou republikou.

Mezi nejvýznamnější smlouvy patří :

Smluvní dokumenty EU:

- Dohoda o obchodní a hospodářské spolupráci mezi Evropským hospodářským společenstvím a Čínskou lidovou republikou, podepsaná 21.5.1985, v platnosti od 1.10.1985. Jedná se o rámcovou dohodu, která upravuje oblast obchodních a ekonomických vztahů a nahrazuje předešlou dohodu z 3. dubna 1975. Dohoda obsahuje doložku nejvyšších výhod.
- Dohoda o vědecké a technologické spolupráci mezi Evropským hospodářským společenstvím a vládou Čínské lidové republiky, podepsaná 22.12.1998, v platnosti od 14.12.1999. Jedná se o rámcovou dohodu, která se týká spolupráce v oblasti technologického výzkumu.
- Dohoda mezi Evropským hospodářským společenstvím a Čínskou lidovou republikou o obchodu textilními výrobky, podepsaná 9.12.1988, v platnosti od

1.1.1989. Tato dohoda a navazující dokumenty, upravující obchod textilními výrobky, doznaly zásadní změny k 1.1.2005 v souvislosti se zrušením režimu textilních kvót v rámci WTO.

- Dohoda mezi EU a ČLR o udělení statutu „Schválená turistická destinace“ (tzv. Approved Destination Status – ADS) v platnosti od 1. 5. 2004

Mezinárodní smlouvy platné mezi Českou republikou a ČLR :

- Ujednání o školských výměnách mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Ministerstvem školství Čínské lidové republiky na léta 2008 – 2011 (2008)
- Protokol o kulturní spolupráci na léta 2007-2011 mezi Ministerstvem kultury České republiky a Ministerstvem kultury Čínské lidové republiky (2008)
- Dohoda mezi Českou republikou a Čínskou lidovou republikou o podpoře a ochraně investic (2006)
- Dohoda o spolupráci v oblasti lesního hospodářství mezi Ministerstvem zemědělství České republiky a Státním lesnickým úřadem Čínské lidové republiky (2005)
- Dohoda o spolupráci v zemědělství a potravinářském průmyslu mezi Ministerstvem zemědělství České republiky a Ministerstvem zemědělství Čínské lidové republiky (2005)
- Memorandum o porozumění o spolupráci v oblasti životního prostředí mezi Ministerstvem životního prostředí České republiky a Státním úřadem pro ochranu životního prostředí Čínské lidové republiky (2004)
- Dohoda o hospodářské spolupráci mezi vládou České republiky a vládou Čínské lidové republiky (2004)
- Ujednání o školských výměnách mezi Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky a Ministerstvem školství Čínské lidové republiky na léta 2004 – 2007 (2003)
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Hongkongu, zvláštní administrativní oblasti Čínské lidové republiky, o leteckých službách (2002)
- Dohoda o leteckých službách mezi vládou České republiky a vládou Macaa, zvláštní administrativní oblasti Čínské lidové republiky (2001)

- Dohoda mezi Ministerstvem zahraničních věcí České republiky a Ministerstvem zahraničních věcí Čínské lidové republiky o poskytnutí pozemků pro zabezpečení činnosti zastupitelských úřadů obou států (1996)
- Dohoda mezi vládou České republiky a vládou Čínské lidové republiky o vědeckotechnické spolupráci (1995)
- Dohoda mezi Ministerstvem zdravotnictví České republiky a Ministerstvem zdravotnictví Čínské lidové republiky o spolupráci v oblasti zdravotnictví a lékařských věd (1995)
- Dohoda mezi vládou České a Slovenské Federativní Republiky a vládou Čínské lidové republiky o spolupráci a vzájemné pomoci v oblasti celnictví (1993)

Následující smlouvy jsou platné pro ČR od roku 1993 (v závorce je rok vydání) :

- Protokol o spolupráci mezi Federálním ministerstvem zahraničních věcí Československé socialistické republiky a Ministerstvem zahraničních věcí Čínské lidové republiky (1989)
- Konzulární úmluva mezi Československou socialistickou republikou a Čínskou lidovou republikou (1989)
- Dohoda o vědeckotechnické spolupráci v oblasti železniční dopravy mezi federálním ministerstvem dopravy a spojů ČSSR a ministerstvem železnic ČLR (1988)
- Dohoda o letecké dopravě mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Čínské lidové republiky (1988)
- Memorandum o porozumění mezi civilními aeroliniemi Československa a Číny týkající se textu Dohody o letectví a zřízení mezistátních linek mezi Československem a Čínou (1987)
- Smlouva mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Čínské lidové republiky o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu (1987)
- Dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Čínské lidové republiky ve věci obnovení činnosti generálního konzulátu ČSSR v Šanghaji a otevření generálního konzulátu ČLR v Bratislavě sjednaná výměnou nót (1987)

- Dohoda mezi Československou republikou a Čínskou lidovou republikou o vypořádání vzájemných pohledávek vzniklých před 9. květnem 1945 sjednaná výměnou nót (1957)
- Dohoda o kulturní spolupráci mezi vládou Československé republiky a vládou Čínské lidové republiky (1957)
- Smlouva o přátelství a spolupráci mezi Československou republikou a Čínskou lidovou republikou (1957)
- Statut Komise pro vědecko-technickou spolupráci mezi republikou Československou a Čínskou lidovou republikou (1952)

V souvislosti se vstupem byla platnost Obchodně ekonomické dohody mezi vládou ČR a vládou ČLR, uzavřená v Pekingu dne 2.11.1993, dohodou mezi ČR a ČLR ukončena ke dni 1. května 2004. Začátkem 2004 byla sjednána nová **Dohoda o hospodářské spolupráci**, která pak byla podepsána během návštěvy prezidenta republiky V. Klause v ČLR dne 22. dubna 2004. Na jejím základě byl ustanoven Smíšený ekonomický výbor, který má pravidelně zasedat a řešit konkrétní obchodní záměry a investiční projekty, stejně jako překážky a problémy ve vzájemném obchodě. První zasedání proběhlo v červenci 2006 v Pekingu, druhé zasedání se uskutečnilo v srpnu 2007 v Praze.³

3.3 Vzájemná obchodní výměna

Tab. 1-Bilance vzájemné obchodní výměny

Rok	Vývoz z ČR do ČLR	Dovoz z ČLR do ČR	Saldo
	mil.USD	mil. USD	mil. USD
2008 1-6	492,061	6 912,017	-6 419,956
2007	697,427	9 235,522	-8 538,096
2006	400,620	5 703,024	-5 302,404
2005	298,498	3 921,020	-3 622,522
2004	270,717	3 493,099	-3 222,382

2003	236,043	2 611,418	-2 375,375
-------------	---------	-----------	------------

Zdroj: <http://www.businessinfo.cz/>

Z výše uvedené tabulky je patrný stálý trend posledních let. Saldo vzájemného obchodu se neustále zvyšuje v neprospěch ČR. A to i přes snahu českých politiků a českých exportních organizací o pomoc při exportu. Čeští politici létají do Číny ve snaze podpořit české exportéry a podnikatele, kteří mají zájem dostat se na čínský trh. I přes značnou frekvenci těchto návštěv a nárůst počtu firem, jejichž výrobky se v Číně prodávají, snaha o zmenšení deficitu je v nedohlednu. Ale velké plus je, že se Čechům daří expandovat i do nových odvětví. V minulosti byly hlavní exportní odvětví strojírenství, doprava a energetika. Dnes jsou čeští zástupci i v takových oborech jako je zdravotnictví, finanční služby a development.

České zboží je na čínském trhu distribuováno konečnému uživateli buď přímo od výrobce nebo prostřednictvím sítě prodejců a servisních středisek, s nimiž mají naši dodavatelé podepsané příslušné smlouvy.

Další skutečnost je, že se čínské zboží dostává do ČR reexportem přes dalších cca 75 zemí. To samé se odehrává i v opačném směru.

Ke zprostředkování kontaktů nabízí své služby jak OEÚ ZÚ Peking, tak i některá zastoupení českých firem v ČLR, GK Hongkong, GK Šanghaj a především kancelář Czechtrade v Šanghaji a v Chengdu. Právě ve městě Chengdu, v hlavním městě provincie Sichuan, byla nově otevřena druhá kancelář Czech tradu. Zájem českých firem o podnikání v Číně se zvyšuje. Vhodnost této nově se otevírající oblasti je zřejmá. Je to hlavní provincie západu Číny a klíčová provincie pro politiku centrální vlády v rozvoji vnitřní Číny. Provincie nabízí obrovské možnosti v oblasti vodní energetiky. Doposud je z místních rezerv využíváno pouze 10%. Jsou zde uloženy největší zásoby deseti minerálů v zemi. Sechuan má obrovský potenciál trhu a pokročilý vědecký a technologický sektor, zvláště v oblasti nukleární energetiky, letectví, kosmického programu, elektroniky a telekomunikací. O celkovém významu svědčí i zájem zahraničních firem, které zde investují nemalé peníze. Proto by ani české firmy neměly otálet. Západní Čína ekonomicky roste a centrální vláda je odhodlaná pokračovat v investicích. Projekty se týkají výstavby železnic, dálnic, letišť, uhelných dolů,

elektráren a základen pro rozvoj lesnictví a zemědělství, chemického průmyslu, high-tech průmyslu, vzdělávacích a vědeckých institucí.¹¹

3.4 Komoditní struktura českého vývozu/dovozu

Tab. 2- Komoditní struktura obchodu mezi ČR a ČLR v roce 2007
(v mil. USD, dle nomenklatury SITC (1))

Zkrácený název tříd	Obrat	Vývoz z ČR	Dovoz do ČR	Saldo
0 Potraviny a živá zvířata	93,2	4,26	88,99	-84,7
1 Nápoje a tabák	1,1	0,15	0,94	-0,9
2 Surové materiály (s výjimkou paliv)	54,7	22,25	32,5	-10,2
3 Nerostná paliva, mazadla	3,9	2,3	1,63	-0,7
4 Živočišné a rostlinné oleje, tuky, vosky	0,05	0	0,05	-0,05
5 Chemikálie	212,8	37,16	175,6	-138,5
6 Tržní výrobky	936,1	95,4	840,7	-745,3
7 Stroje a přepravní zařízení	6 631,3	482,3	6 148,9	- 5 666,6
8 Různé průmyslové výrobky	1 999,7	53,5	1 946,2	- 1 892,6
9 Komodity jinde nezatříděné	0,02	0	0,02	-0,02
Celkem	9 932,9	697,4	9 235,5	- 8 538,1

Zdroj: <http://www.businessinfo.cz>

Tab. 3-Vývoj komoditní struktury obchodu mezi ČR a ČLR
(srovnání 2006 a 2007, v mil. USD)

Zkrácený název tříd	Obrat	Vývoz z ČR (v %)	Dovoz do ČR (v %)
0 Potraviny a živá zvířata	35,1	101,8	32,9
1 Nápoje a tabák	147,4	20,4	198,9
2 Surové minerály (s výjimkou paliv)	22,0	22,8	21,4
3 Nerostná paliva, mazadla	63,8	145	11,5
4 Živočišné a rostlinné oleje, tuky, vosky	26,0	X	26
5 Chemikálie	43,3	20,2	49,3
6 Tržní výrobky	92,6	134,1	88,8
7 Stroje a přepravní zařízení	67,3	72,2	66,9
8 Různé průmyslové výrobky	43,1	92,9	42,1
9 Komodity jinde nezatříděné	-60	X	-60

Zdroj: <http://www.businessinfo.cz>

Dominantní roli ve struktuře českého vývozu mají stroje a přepravní zařízení, tržní výrobky a různé průmyslové výrobky. Z Číny se dovážely stejné komodity.

Za prvních sedm měsíců roku 2008 převažují v českém vývozu do ČLR stroje a dopravní prostředky v hodnotě 355,790 mil. USD (růst o 40,7%) a tržní výrobky tříděné dle materiálu v hodnotě 55,889 mil. USD (růst o 11%).

Tab. 4- Nejdůležitější položky českého exportu do ČLR

Zboží	Objem v mil. USD 2007	Objem v mil. USD (1-7/2008)

Zboží	Objem v mil. USD 2007	Objem v mil. USD (1-7/2008)
Části strojů psacích, počítačích pro automatické zpracování dat	71,277	37,060
Hřídele, aj. převodové převody, kola ozubené apod.	39,365	21,987
Části, součásti vozidel motorových, osobních, aj. traktorů	31,816	22,794
Sklo ve tvaru kuliček, trubic, apod. nezpracované	30,160	13,666
Soustruhy pro obrábění kovů	26,172	
Zařízení přídatná stavů strojů na spřádání apod.	25,841	15,491
Části, součásti pro motory pístové	22,855	29,071
Stroje obráběcí pro vrtání, frézování, řezání apod.	20,712	8,037
Kondenzátory elektrické, pevné, otočné, doladovací	19,931	17,454

Zdroj: <http://www.businessinfo.cz>

Tab. 5- Nejdůležitější položky čínského vývozu do ČR

Zboží	Objem v mil. USD 2007	Objem v mil. USD (1-7/2008)
Části strojů psacích, počítačích pro automatické zprac. Dat	1 519,280	1 222,763
Stroje pro automatické zpracování dat, jednotky,	1 067,197	685,572

Zboží	Objem v mil. USD 2007	Objem v mil. USD (1-7/2008)
snímače ap.		
Části přístrojů vysílacích, přijímacích, televizí	639,968	499,269
Přístroje telefonní, ostatní přístroje pro vysílání, příjem hlasu, dat jn.	451,016	346,326
Disky, pásky aj. média pro záznam zvuku, obrazu apod., ne HS 37	350,577	343,985
Monitory, projektory bez TV; přijímače televizní	259,876	183,330
Stroje, přístroje pro tisk s pomůckami HS 8442 (vč. kopírek, faxů); části	223,908	137,285
Transformátory, elektrické měniče, statické induktory	216,479	139,659
Obvody integrované elektronické, mikrosoustavy	141,942	56,751
Tříkolky, koloběžky; kočárky pro panenky; panenky; hračky ostatní; modely; puzzle	134,384	62,888
Obvody tištěné	126,126	89,115
Dráty, kabely, vodiče elektrické ost. izolované aj.	115,574	88,166
Přístroje vysílací pro televizi, rozhlas apod. kamery	111,338	69,264
Kufry, aktovky, brašny, pouzdra, kazety, vaky apod.	106,440	83,646

Zdroj: <http://www.businessinfo.cz>

Obecně lze říci, že na čínském trhu se nejvíce uplatní výrobky vysoce sofistikované, těžko kopírovatelné hi-tech zboží a technologie s vysokou přidanou hodnotou. Zvláště se jedná o produkty z oblasti elektrotechnického, elektronického a softwarového průmyslu, ale též pokročilé výrobky, zařízení a technologie pro potřeby chemického, automobilového a leteckého průmyslu. Do budoucna může jít o léky. Rovněž je očekáván zájem o výrobky šetrné k životnímu prostředí a s nízkou spotřebou energie.

Největší podíl na českém exportu do Číny měli několik let dodávky do elektrárny v Sen-tchou. V roce 2005 dokončilo konsorcium firem Škoda Power, Škoda Praha, Škodaexport a slovenské SES Tlače výrobu a montáž kompletních dvou turbostrojů pro třetí a čtvrtý blok čínské elektrárny. Podle ministerstva průmyslu a obchodu prý tato zakázka přinesla českým a slovenským firmám více než šest miliard korun.³

3.4 Specifikace jednotlivých odvětví

České subjekty se dále snaží o získání zakázek při výstavbě dalších energetických zdrojů. V **energetice** je stále nedostatek místních kapacit. Čínská vláda chce podpořit produkci energie z obnovitelných zdrojů. V současné době činí podíl na celkové energetické spotřebě jen 8% a podle představ vlády by měl vyšplhat až na 15% do roku 2020.⁸

Celkový výkon jedenácti jaderných reaktorů je třetí nejvýznamnější zdroj výroby elektrické energie v zemi. Ale celkový podíl na výrobě tvoří jen 2% (8700 MW). To chce vláda změnit a dosáhnout hodnot okolo 40000 MW, což představuje 5-6%. Co se týče provozovaných větrných elektráren zaujímala Čína v roce 2006 páté místo na světě (za USA, SRN, Indií a Španělskem). To se ale mělo podle předpokladů změnit a Čína by měla být již druhá na světě s dosaženou úrovní 5 GW. Do roku 2020 má Čína plán navýšit instalovanou kapacitu na úroveň 50 GW. Ale podle odhadů má Čína využitelný potenciál k produkci větrné energie v rozsahu 700-1200 GW. Tudíž by díky větší podpoře státu mohlo být dosaženo do roku 2020 kapacitou na úrovni 122 GW s 10% podílem na celkové energetické produkci. Podle čínského vedení by větrná energie měla hrát větší roli, protože se jedná o produkci obnovitelnou, rychle dostupnou, nízkonákladovou a šetrnou k životnímu prostředí, což je pro Čínu jeden z klíčových problémů.

Pro české firmy snažící se dostat na čínský trh v oboru energetiky by ale mohl být problém nedostatek referencí, jelikož budoucím trendem je snaha o výstavbu větších bloků. S tím zatím Česká republika nemá v Číně zkušenosti.

Nejvýznamnější průmyslový obor v zemi je **strojírenství**, které zajišťuje 11% podíl na tvorbě HDP. Velká část přímých zahraničních investic směřuje do tohoto odvětví, a to hlavně díky automobilovému průmyslu. Nejvíce se soustřeďují na rozvinutou oblast ve východní přímořské Číně.

ČLR je již pět let po sobě největší spotřebitel (spotřebovává cca ¼ celkové světové produkce a každoroční růst spotřeby dosahoval 32 % v období 2001 - 2006) a dovozce **obráběcích strojů** na světě. Kromě toho má velké šance stát se třetím největším (po Japonsku a Německu) výrobcem obráběcích nástrojů. Celý průmysl obráběcích strojů hraje důležitou roli v rozvoji čínského hospodářství a představuje ho více než 4.515 firem rozdělených do devíti sektorů. Celková produkce tohoto oboru za první čtvrtletí roku 2008 dosáhla 69,86 mld. CNY (růst o 36,6%). České společnosti kontrahovaly a dodaly na čínský trh také svoje výrobky. Problémem je to, že tyto stroje jsou dodávány většinou na základě tendrového řízení, které nebývá vždy korektní. Čínské výrobky nejsou hlavním konkurentem, jelikož jejich kvalita ještě stále pokulhává, ale hlavními rivaly jsou firmy zahraniční. Rozsah výrobků, které lze do Číny vyvézt, je však širší. Lze doporučit stroje a zařízení na zpracování kovů, pro výrobu, dávkování a balení pro potravinářský, chemický, farmaceutický a kosmetický průmysl, pro výrobu spotřebního zboží.

Mezi velmi perspektivní patří v Číně **automobilový průmysl**. Výroba motorových vozidel vzrostla proti roku 2006 o 22,9 % na 9 mil. kusů. Za první polovinu roku 2008 se vyrobilo 5,2 mil. vozidel (růst o 16,7%, což je o 5,65 procentních bodů rychlejší růst oproti stejnému období minulého roku). Podíl automobilového průmyslu na tvorbě HDP ČLR činí již téměř 5 % a spolu se subdodavatelskými produkčními obory se na celkové zaměstnanosti v zemi podílí jednou šestinou. Do budoucna se předpokládá, že výroba se bude neustále zvyšovat. Je to i díky stoupající životní úrovni místních obyvatel. I zahraniční automobilky ohlásily, že budou navyšovat výrobní kapacity, aby dokázaly pokrýt požadavky zákazníků. Díky nižším clům se snižují ceny, ale i jako v ostatních oborech zde hraje velkou roli konkurence.

V roce 2007 Škoda Auto zahájila prodej vozů vyrobených v Číně. Výstavba továrny u Shangaje byla financována mateřským Volswagmem. Proniknout na čínský trh s osobními automobily je pro automobilky nutností. Zájem se stále zvyšuje a tradiční

dopravní prostředek kolo je postupně nahrazován. Škoda zatím přišla na trh s octavií, která je přizpůsobena zdejšími poměry a požadavky, ale do budoucna chce rozšířit výrobu i na fabie a superby.

Výroba **chemického a farmaceutického průmyslu** není dostatečně velká, aby uspokojila potřeby velkého trhu jako je Čína. Týká se to hlavně oblasti vysokojakostních chemikálií a léků. Oblast zdravotnictví začínají i Češi v Číně objevovat. Firmě Linet, slánskému výrobcí nemocničních lůžek, se podařilo uspět na konkurenčním čínském trhu a vyhrála tendr na dodávku postelí do čínských nemocnic. Zatím firma zboží dováží a výrobu ponechává v Česku, jelikož zboží z Evropy je stále považováno za kvalitnější a tomu odpovídají i ceny.

Hlavní položky zahraničního dovozu v chemickém průmyslu jsou plasty a organické výrobky, dále technologie na výrobu plastů, speciálních chemikálií a polymerů. V oblasti farmacie je zvýšená poptávka po protiinfekčních látkách a léčivech.

Podíl **potravinářského průmyslu** na HDP Číny činí 5%. Tato hodnota je již delší dobu stabilní. Největšími dovozci do Číny jsou Kanada, USA, státy EU, Austrálie, Brazílie a Argentina. Mezi dováženou produkci patří obilí, zejména pšenice, dále rýže, kukuřice i pšeničná mouka. Česko by se mohlo pokusit o dovoz piva, vína, syrovátky, konzervované výrobky. V Číně stoupá i spotřeba masa, což by mohla být šance pro Česko.

Pokud jde o **spotřební zboží**, nejtypičtější položkou pro český export do ČLR je zřejmě sklo, tedy stolní nápojové sklo střední a vyšší třídy, dále dárkové zboží, vybavení hotelů a rezidencí, polotovary pro výrobu bižuterie, vázy, lustry apod.³

Seznam českých firem, kterým se podařilo dostat se na čínský trh:

Škodaexport

Škoda Praha

Vítkovice a.s. (těžké strojírenství, ekologické strojírenství)

Strojimport

Škoda Auto a.s.

PPF (poskytování finančních služeb)

Škoda Machine Tools

LINET

Agrofert (vývoz chemických výrobků)

První brněnská strojírna Velká Bíteš

TEDOM (projekty na výrobu bioplynu z biologických odpadů)

ZPS Prefix (vývoz obuvnické techniky)

Skřivánek

BVV Veletrhy Brno

Moser

VAE CONTROLS Ostrava (zařízení pro petrochemický průmysl)

KOH-I-NOOR

Saurer CZ

ECM Group

I čínská strana investovala v České republice a založila zde své výroby. Čínská firma CITIC JIANJIN na výrobu jízdních kol založila v Lanškrouně společný podnik s českou firmou MARMES CZ. Své výrobky prodává jak v ČR tak i po celé Evropě.

V roce 2007 v Nymburce otevřela čínská firma Changhong svoji továrnu na výrobu televizorů pro evropský trh. V budoucnu plánují výrobu i dalších elektrospotřebičů a otevření výzkumného centra.

Druhá největší čínská telekomunikační firma ZTE již založila v ČR zastoupení. Má v úmyslu investovat v ČR cca 2 milióny USD do ADSL připojení. O dalším projektu za cca 40 mil. USD (kapitálový vstup do jedné z firem, provozujících síť mobilních telefonů) budou zahájena jednání. Stejná oblast působení přitahuje také dalšího čínského giganta v oboru, firmu Huawei (mj. spolupráce s Vodafone na sítích UMTS).

Tab. 6- Vývoj vzájemné výměny v oblasti služeb mezi ČR a ČLR

Položka	Příjmy (mil. CZK)	Výdaje (mil. CZK)	Saldo (mil. CZK)
Doprava, z toho:	642,5	7 540,9	-6 898,4
- letecká doprava	357,1	1 747,8	-1 390,7
- silniční doprava	157,6	4 731,3	-4 573,7
- železniční doprava	60,7	948,6	-887,9
Cestovní ruch, z toho:	145,7(pokles)	14,2(mírný nárůst)	131,5
- soukromé cesty	84,4	14,2	70,2
Ostatní služby, z toho:	49,4	294,0	-244,5
- obchodní operace se zbožím a ostatní služby související s obchodem	-58,7	23,5	-82,1
- různé obchodní, odborné a technické služby	77,1	222,5	-145,4

Zdroj: <http://www.businessinfo.cz>

Nejvíce se na vzájemné výměně podílely dopravní služby a cestovní ruch. Ale i zde dosahuje ČR velkého deficitu.

Do finančnictví v Číně proniká skupina PPF. Uspěla v soutěži, kterou vyhlásila státní společnost China Cinda Zaset Management Corporation, v Česku srovnatelná s Českou konsolidační agenturou. Balík je složen z pohledávek nesplacených úvěrů, zajištěných hlavně nemovitostmi na jihu Číny sousedící s Hongkongem. Dále skupina PPF zakládá společnou firmu s čínským výrobcem elektroniky. Bude nabízet spotřebitelské úvěry místním lidem. Firma PPF bude majoritním vlastníkem s 80%.

Dále se na čínský trh dostává firma ECM a to konkrétně v oblasti developmentu. V Pekingu má již své zastoupení a do budoucna plánuje dva projekty ve čtvrti Čung-kuan-cchun. Mělo by se jednat o luxusní nákupní centrum a o administrativní budovu.⁸

V následujících oborech je možné prosazení českých firem v ČLR:

- technologie na ochranu životního prostředí (zpracování odpadu, ochrana ovzduší, kvalita vody)
- vybavení pro hotely a restaurace (umělecké sklo, dekorace, užitkové sklo, design)
- těžební technika (včetně poradenství technologií pro zvýšení bezpečnosti těžby)
- hi-tech výrobky (komunikační technologie atd.)
- letecký a kosmický průmysl
- informační technologie (včetně softwarových produktů)
- zemědělství a potravinářský průmysl
- chemický průmysl (nové výrobní technologie, petrochemie)
- služby (certifikace, reality, poradenství, bankovníctví, překladatelství, cestovní ruch)

3.6 Možnosti prosazení se na čínském trhu

Jak již bylo zmíněno, dostat se na čínský trh není nic jednoduchého. Česká republika je menší stát, který nedisponuje takovými možnostmi jako jiné evropské či zámořské země. Proto strategie, jak se dostat na čínský trh, musí být důkladně propracována. Vzhledem k možnostem čínského trhu je jasné, že jen tak nějaký výrobek nemá příliš mnoho šancí v prosazení. Je důležité vybrat produkt, který není snadno okopírovatelný, má novou myšlenku a je přínosný pro tamní trh ale i celosvětově. Jeden z velkých problémů je právě porušování autorských práv. Pokud člověk přijde s novinkou na čínský trh, musí počítat s faktem, že během chvíle se bude na trhu objevovat podobný výrobek za méně peněz. Pro čínské továrny není problém skoro cokoliv zkopírovat. A v důsledku technologického vývoje Číny se i její kvality zlepšují. Pro Čínu je celkem maličkost dovést si jeden výrobní stroj do ČLR, zkopírovat ho a začít vyrábět produkty

se stejnou kvalitou jako evropští producenti. To je zásadní problém, který je předmětem mnoha sporů, které se neustále řeší.

Dalším faktorem je obrovská konkurence na místním trhu. Čínských firem neustále přibývá. Na východě země, kde jsou speciální zóny volného obchodu, je plno zahraničních firem, které se nezalekly nové příležitosti, při jejich otvírání, a založily si zde své pobočky. Tato oblast je už přesycena a dostat se na tento trh je velice obtížné. Proto by se české firmy měly zaměřit na oblasti, které se ekonomického boomu teprve dočkají. Jedná se o oblasti západní, centrální a severní Číny. Tyto oblasti jsou vládou podporovány a tudíž je zde větší šance uplatnění. V roce 2007 vláda schválila rovné daně pro domácí a zahraniční firmy. Ale i v tomto zákoně jsou výjimky. Čína se snaží nalákat investory do dalších oblastí, které chce rozvíjet, tudíž by mohla udělit určité ústupky. Proto i frekvence českých delegací v blízké minulosti výrazně stoupla. Jsou zde možnosti v budování infrastruktury, nových továren, ale i rekonstrukce starých celků na východě. Proto je velice důležitá práce českých exportních kanceláří v Číně. Mezi ně patří neustálé monitorování možností pro české firmy a jejich včasná informovanost do ČR či vyhledávání nejlepších možností pro naše dodavatele. Zároveň je důležitá informovanost o možnostech podpory českých exportérů.

Česká firma, pokud chce uspět na čínském trhu, si nejdříve musí zjistit, jaké jsou možnosti dostání se na zdejší trh, jaká je poptávka po daném sortimentu zboží, se kterým chce prorazit, jaké procedury uvedení se na trh ji čekají. Je to běh na dlouhou trať, ale pokud se dostane do cíle, čeká je výhra, na kterou dlouho čekali. Ale je ovšem pravda, že udržet se místním trhu není také nic lehkého. V Číně ještě stále velkou roli hraje korupce a bude trvat ještě dlouho než se podaří tento negativní prvek z místní sféry odstranit. Pokud se jedná o státní zakázku buď mají šanci čínské firmy a nebo zahraniční firmy, které jsou ochotné zaplatit nemalé peníze do kapes státních úředníků. Tato situace není obvyklá jen na čínském trhu, ale prosazování vlastních čínských firem je zde až příliš velké. To patří k neustálé ochraně vlastního trhu a firem. A dalším limitujícím faktorem pro dostání se na místní trh jsou limitující kvóty, vysoká cla a požadující certifikace. I když po vstupu Číny do WTO byla jedna z podmínek omezení dovozních kvót, Čína si vymyslela nová omezení. A i když výrobky mají certifikáty kvality uznatelné po celém světě, Čína trvá na svých vlastních a tudíž se i proces dostání se na trh prodlužuje, nemluvě o navyšujících se nákladech.

Co se týče nevyrovnané obchodní bilance mezi Českou republikou a Čínou, jsou zde některé faktory, které nepomáhají ve snižování velkého deficitu na straně ČR. Jak již bylo uvedeno, čínská strana si svůj trh velice hlídá a díky mnohým omezením je obtížné prosazení se na tamější trh. V opačném případě taková omezení nejsou. Vzhledem k účasti ČR v EU spadají omezení na dovoz z Číny od EU i na naši zemi. Ale těchto omezení není mnoho, tudíž není těžké pro čínské zboží dostat se na tuzemský trh. Dalším faktorem je česká byrokracie. Čínské zboží se dostane do ČR bez jakékoliv předchozí celní kontroly, předloží dokumenty, které neodpovídají pravidlům a čeští úředníci jsou natolik benevolentní, že pustí zboží do volného oběhu. Tak vzniká prostor pro nelegální chování. Zatímco čínská strana požaduje všemožné dokumenty a pokud se jí dané zboží nezdá, nepustí zboží do volného oběhu, účtuje skladné do výše deklarované ceny a poté nechá zboží propadnout. Takto by měla začít postupovat i česká strana, pokud neobdrží doklady řádně označené čínskou celní stranou. Do té doby bude export čínského zboží stále zvýhodňován a usnadňován.

Nové české firmy, které pomýšlejí na uplatnění na čínském trhu, čeká ještě dlouhá cesta. Nebude to nic lehkého, ale pokud bude jejich plán pečlivě připravený, budou využívat všech dostupných podpůrných prostředků, myslím, že určitě možnost mají. Ale státní podpora je zde taky důležitá. Protože přístup pro plno firem na zcela nový trh není nikdy jednoduchý. Proto se musí snažit více zúčastněných na dosažení stanoveného cíle. A pokud se některé firmě povede prosadit na místním trhu, nepřinese to prospěch jen tomuto podniku, ale celé ČR. Jedná se o zviditelnění českého státu, o možné zlepšení vnímání české země a v neposlední řadě možné přilákání nových čínských investorů do České republiky.

4 Ekonomická situace Číny

4.1 Důvody současného stavu ekonomiky

Čína od roku 1978 po otevření se světu díky ekonomickým reformám roste nebývalým způsobem. Měla své slabé stránky ve vývoji, ale i silné a ty ji přivedly k současnému stavu, kdy patří k předním světovým ekonomikám. Za posledních 20 let se Čína podílela na světovém HDP přidáním hodnoty okolo 2 bilionů USD, vytvořila 120 milionů nových míst a obrovský počet lidí se dostal z té nejhorší chudoby. V posledních letech čínská ekonomika roste tempem okolo 10% ročně.¹ Tento trend nenajdeme u žádné jiné ekonomiky. Ale je zde plno aspektů, které Číně k tomuto zázraku dopomohly. Jednu z hlavních rolí má uměle podhodnocená čínská měna. Čína ve velkém nakupuje dolarová aktiva a to jí pomáhá tento stav udržet. Díky tomu, je její zboží pro export bezkonkurenční. Čínský export je druhý největší na světě. Od svého rozmachu se export zvedl z 9,8 miliard USD na 1217,8 miliard USD. Ovšem ani import nezůstává pozadu. A v současné době zaznamenává i větší růst. Import vzrostl za dobu reforem z 10,9 miliard USD na 956 miliard USD.⁷ Toto jsou obrovská čísla a je otázkou, jak dlouho Čína toto tempo vydrží. Dalším aspektem je levná pracovní síla, nízké náklady na výrobu a levný kapitál. Toto všechno přitáhlo velké množství zahraničních firem a s tím i velké investice. Čína je zemí, kam směřuje obrovské množství přímých zahraničních investic. Se zahraničními firmami zde začali vznikat kapitálově náročná odvětví s vysokou mírou přidané hodnoty. Z dovezených komponentů levná pracovní síla vyrobila výrobky na vývoz, z čehož Čína vysoce profituje. Ale stává se tím i nebezpečně závislou na exportu. Jak je vidět v současné době, kdy ekonomická krize zasáhla celý obchodní svět, i Čína naráží s touto strategií. Pokud okolní svět sníží poptávku po zboží, Číně klesá export a tudíž i její příjmy. Toto si ale obrovská Čína nemůže dovolit vzhledem k udržení tempa růstu a zachování a vylepšení stavu celé Číny. Proto jedním z témat, které čínští představitelé projednávali na mimořádné schůzi, je zaměření se více na domácí spotřebu a nebýt tolik závislí na exportu a investicích. Je to důležitý krok, který Čína musí udělat, aby ji krize současného světa, která bude nějakou dobu trvat, nepohltila a nezastavila v jejím rozvoji.

Další bod, který přispívá, je podfinancovaný sociální systém. Lidé zde nemají žádné státní zdravotní a sociální pojištění. Pokud přijde do zdravotního zařízení prostý občan, musí za ošetření tvrdě zaplatit. Toto je taky důvod proč obyvatelé ve velkém šetří. Zároveň nemají ani žádné jistoty na důchod. Jen malé procento obyvatel může čekat nějakou podporu. Ale při politice jednoho dítěte, kdy počet starších lidí enormně přibývá, toto bude velký problém. Taky toto je jeden z kroků na kterém čínská vláda pracuje. Vylepšení sociálního zabezpečení pro obyvatele.

A taky hlavním důvodem obrovských čísel růstu, je nízký výchozí základ. Čína tímto ohromuje svět, ale musíme mít na paměti, že po kulturní revoluci a velké bídě a uzavřenosti Číny, se zdá nynější růst závratný. Čína využila všech dostupných prostředků, aby tohoto tempa dosáhla a jde to jenom k jejímu dobru. Ale za bohatství se platí. Tento růst nemůže být bez následků. Velkým problémem, který se netýká jen Číny, ale celého světa, je devastace životního prostředí. Čína již předstihla USA a stala se největším znečišťovatelem ovzduší. Do ovzduší vypouští největší množství CO₂, znečišťuje své vlastní vodní zdroje, zemědělské oblasti ztrácí svoji úrodnost, velké plochy porostů mizí. Pokud by Čína pokračovala ve výrobnímu tempu a dále přehlížela škody, které tím páchá na životní prostředí, znamenalo by to ekologickou katastrofu pro celý svět. Proto Čína začíná investovat do obnovy lesních porostů, nařídila povinné odsiřování továren a hlídání množství škodlivin vypouštěných do ovzduší. V tomto trendu bude muset Čína pokračovat, pokud chce zachránit svoji zemi a dále ji využívat k rozvoji, ale již šetrným způsobem.

4.1 Vývoj HDP

Ekonomický růst Číny od počátku reforem má cyklický vývoj. V osmdesátých letech dochází k obrovskému nárůstu HDP a následující dekáda je ve znamení recese. Vysoká inflace a rychlý růst HDP Číny měl svoje stinné stránky. Klesaly ceny nemovitostí, Číňané nemohli splácet úvěry a mnoho lidí přišlo o zaměstnání. Devadesátá léta vypadala obdobně. V Číně byla přijata stimulativní opatření a následoval prudký růst a pak pokles, který byl pomalejší než ten předchozí. Zajímavostí a důležitým detailem je,

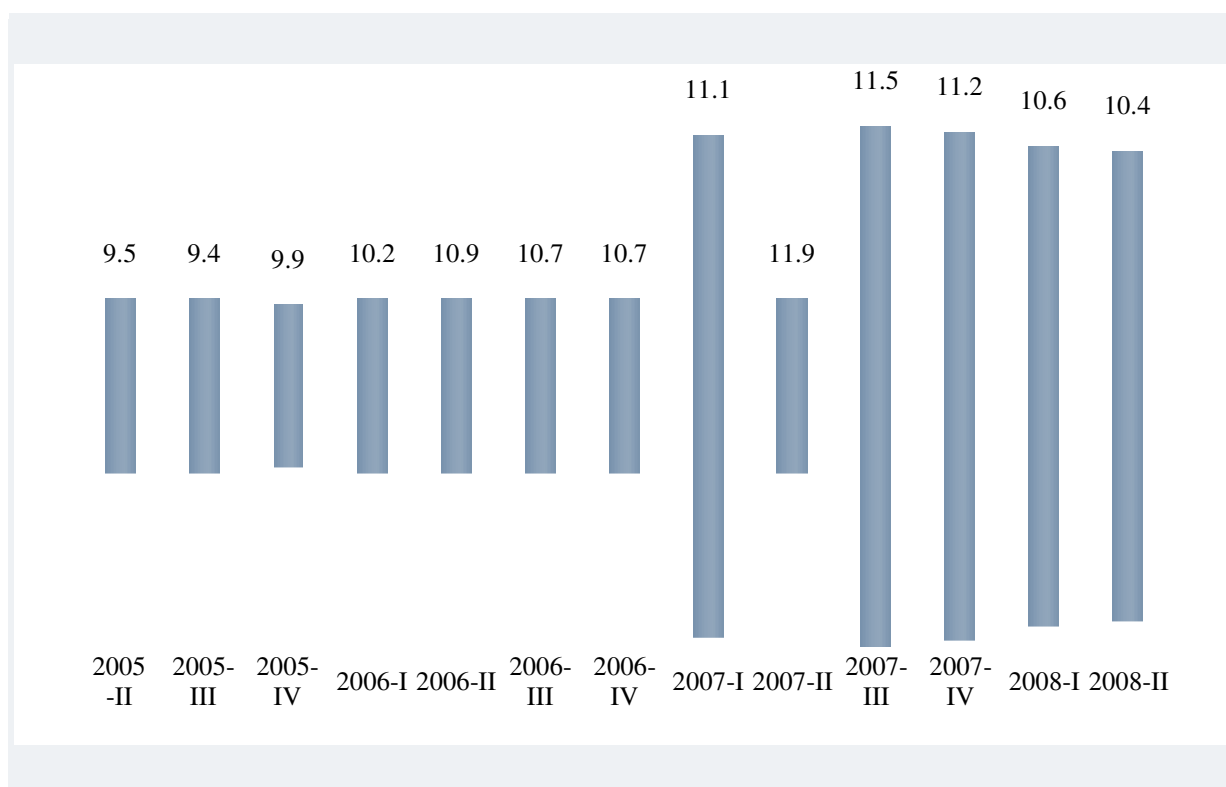
že i v letech „krize“ meziroční růst HDP má pozitivní hodnoty (minimální hodnota je 3,8% v roce 1990).

V roce 1990 vláda přijala stimulační opatření, aby oživila zpomalenou ekonomiku (uvolnila omezení na poskytování úvěru, zvýšila zemědělské ceny a devalvovala měnový kurz). Zvýšením vládních výdajů na infrastrukturu a stavební projekty byla čínská ekonomika znova nastartována. Počínaje rokem 1992 růst HDP znovu přesáhl 10%. Toto oživení ekonomiky s sebou přineslo ovšem negativa ve smyslu zvýšené inflace, zvýšení dovozu, zvýšení poskytovaných úvěrů. Obchodní bilance pak dospěla k negativnímu saldu, což opět donutilo čínské obchodníky zpřísnit podmínky pro poskytování úvěru firmám a bankám, a také byli nuceni kontrolovat nové investice, které měly tendenci zpomalovat rozjíždějící se ekonomiku. Konečně roku 1996 ekonomická situace byla stabilizována. Avšak pokles tempa růstu pokračoval, jelikož ještě pořád byl ovlivňován vnějšími a vnitřními faktory. Státní banky měly stanoveny přísnější pravidla pro poskytování úvěru, bankovním úředníkům bylo vyhrožováno, že budou zodpovědní za nedobytné pohledávky. Toto vše způsobilo opatrné poskytování úvěru a tím pádem podstatné omezení rozjetého vlaku. Zvyšovala se nezaměstnanost, na venkově klesaly příjmy, protože se snižovaly ceny za zemědělské výrobky, bylo patrné působení finanční krize (1997), avšak toto vše nepostihlo čínskou ekonomiku zdaleka tak hodně jak ostatní asijské země (Indonésie, Thajsko, Malajsie, Jižní Korea, Filipíny). Pořád ještě přetrvávala velmi uzavřená ekonomika Číny, a to hlavně v oblasti finančních toků a tato uzavřenost ji vlastně zachránila od větší finanční krize a velkého poklesu HDP. Vláda Číny opět reagovala zvýšením výdajů na infrastrukturu a v roce 1999 výsledky těchto stimulací už byly patrné a ekonomika se stabilizovala. Na přelomu tisíciletí všichni nakupujeme levné čínské košile a hračky a ekonomika Číny se rozjíždí naplno. Tento masivní růst čínského průmyslu se odráží na rekordních cenách ropy, silná čínská ekonomika zvedá celosvětově ceny potravin, ale všechny tyto pozitiva mají svou odvrácenou stranu mince. Když v roce 2003 tempo růstu HDP dosahuje 9,9%, zároveň se zvyšujícím se HDP, rostou i obavy o „přehřátí“ ekonomiky. Avšak je jasné, že kondice současné čínské ekonomiky je lepší než na počátku devadesátých let, kdy pak došlo k poklesu. Tentokrát vláda, poučena minulým nezdarem, citlivě a rozumně reguluje investice do nemovitosti a hutnictví a snaží se takto předejít příliš rychlému růstu. Vláda si uvědomuje, jaká rizika může přehřívající

se ekonomika přínést. Takže zvedají úroky (celkem desetkrát za rok 2007), aby dostali pod kontrolu divokého čínského draka. Číňané pořád věří v uzavřenost své ohromné říše a jejich narůstající jmění musí někde ukládat. Tyto zásahy do čínské ekonomiky způsobují zvětšování rozdílů mezi chudými a bohatými Číňany.⁶

Graf č. 1 – Meziroční růst reálného HDP (%) - Čína

Zdroj : <http://www.euroekonom.cz/grafy-svet-data2.php?type=cina-hdp-ctvrtleti>

4.2 Současný stav

Čínská ekonomika za posledních 5 let rostla dvojčífným číslem. Stala se nejvýkonnějším hnacím motorem ekonomiky světa. V roce 2007 růst HDP dosáhl tempa 11,9%. Rok 2008 má již však snižující se tendenci. Při současném stavu světové ekonomiky Čína poprvé od roku 2003 vzroste jen jednocífným tempem. V třetím čtvrtletí roku 2008 byl růst na hranici 9%. Toto je větší snížení než experti předpokládali. A nyní se předpovědi na další vývoj neustále snižují. Analytici se domnívají, že nejkritičtější období bude rok 2009, kdy finanční krizí již bude zasažen

celý svět. To bude znamenat zpomalení tempa čínského vývozu, následovaného oslabením investic. Toto nejvíce zasáhne oblasti na jihu a jihovýchodně mohutně exportující. Již teď bylo zavřeno mnoho firem vyrábějící hračky a textil. Dalším varovným signálem zpomalení růstu je snižování cen komodit. Čína je jedním z největších spotřebitelů komodit a pokud se její tempo zpomalí, zpomalí se i odbyt komodit a povede k dalšímu snížení cen. Toto vede zároveň k snižování inflace. Ještě v únoru byla inflace na úrovni 8,7%. Toto bylo nejvyšší číslo za posledních 12 let. Ale již v září hodnota klesla na 4,6%. To by ovšem mohlo Číně pomoci k růstu. Během 5 let bylo hlavním cílem Číny snižovat inflaci pomocí monetární politiky. Nyní Čína obrátila snižováním úrokových sazeb a zmírňováním restrikcí na bankovní půjčky. Zároveň malým a středně velkým komerčním bankám byly sníženy povinné rezervy, které musejí mít uloženy. Jako ochranné opatření Čína vyhradila 586 miliard USD na stimulační balíček pro svoji ekonomiku. Ať už to budou peníze na dluh nebo z vysokých devisových rezerv, je to potřebná injekce pro oživení zpomaleného růstu. Největší část 45% bude investována na hlavní projekty jako je infrastruktura. Zbytek bude rozdělen na finanční pomoc venkovu, zdravotnictví, vzdělání, technologické inovaci, na ochranu životního prostředí, snížení daní. Hlavním cílem je udržení hospodářského růstu a zajištění efektivnosti.¹⁰

Tab. 7-Základní makroekonomické ukazatele :

	2003	2004	2005	2006	2007
HDP v běžných cenách (USD)	1648	1936	2303	2774	3315
HDP na obyvatele (USD)	1280	1490	1760	2110	2510
Míra inflace	1,1%	3,8%	1,8%	1,7%	4,8%
Míra nezaměstnanosti (ve městech)	4,3%	4,2%	4,2%	4,1%	4,0%
Kurz měny v CNY (za 1USD)	8,2645	8,2765	8,0759	7,823	7,4044

Zdroj: <http://www.businessinfo.cz>

Za rok 2007 se na tvorbě HDP podílel primární sektor 11,7 procenty, sekundární sektor 49,2 procenty a terciární sektor 39,1 procenty. V první polovině roku 2008 se data nepatrně změnila a to následovně : primární sektor – 9%, sekundární sektor – 51,6%, terciární sektor – 39,4%. Konkrétně terciární sektor je problémem Číny. Od roku 1980 kdy podíl služeb na hodnotě HDP byl 21% se vyšplhal na 42% v roce 2001. Od té doby se žádný růst nekonal, naopak se podíl opět nepatrně snížil. U každé jiné rozvojové země tempo růstu služeb stoupá a tohoto by měla dosáhnout i Čína. Týká se to především informatiky, finančního sektoru, pojišťovnictví, distribuce, turistiky a veřejných služeb.¹⁰ celá podkapitola

4.3 Zahraniční obchod země

Čínská ekonomika se rozvíjí hlavně díky exportu. Její zboží najdeme téměř po celém rozvinutém světě. Ale tento trend je díky otevření se světu a přílivu zahraničního kapitálu. Bez cizí pomoci by Čína nebyla na takové úrovni, jako je nyní. Zároveň s rostoucím exportem rostou i devizové rezervy, které již dosáhly hodnoty 1,9 bilionu dolaru.⁹

Tab. 8-Vývoj zahraničního obchodu ČLR (v mil. USD)

ROK	OBRAT	EXPORT	IMPORT	SALDO
2007	2 173 833	1 218 015	955 818	262 196
2006	1 760 396	968 936	791 461	177 475
2005	1 421 906	761 953	659 953	102 001
2004	1 154 554	593 326	561 229	32 097
2003	850 988	438 228	412 760	25 468

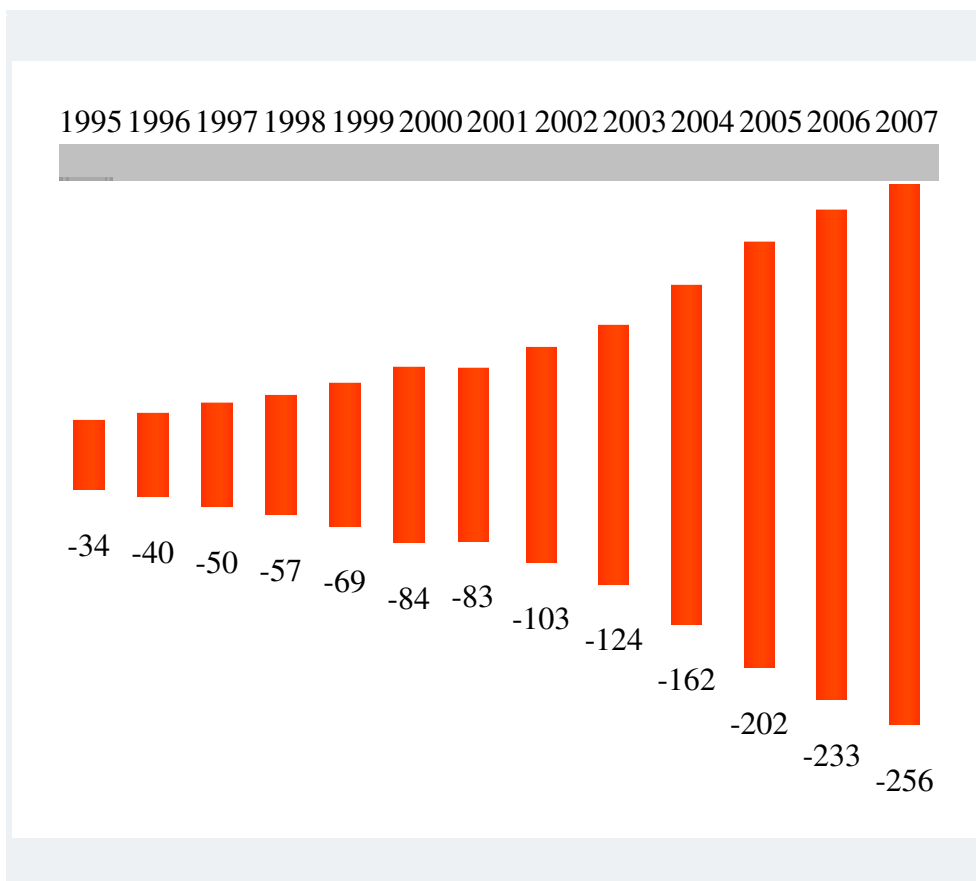
Zdroj: <http://www.businessinfo.cz>

V roce 2007 tempo růstu importu procentuelně vzrostlo více než vývozu. To jen dokazuje větší závislost Číny na dovážených komoditách. Ohledně podílu na celkovém obratu zahraničního obchodu výrazně vedou podniky se zahraniční účastí nad státními. Hlavní obchodní partner Číny je Evropská unie s celkovým obratem 356 151 mil. USD za rok 2007. Z toho mezi hlavní partnery patří státy : SRN, Nizozemí a Velká Británie.

Dalšími partnery jsou USA, Japonsko a Hongkong. Ovšem právě přes Hongkong proudí zboží ještě dále do světa, tudíž hodnoty obchodní výměny s EU a USA by dosahovaly ještě větších čísel. S USA a s EU má Čína největší kladné saldo, zatímco s Tchaj-wanem, Korejskou republikou a Japonskem nabírá ČLR záporných hodnot. Čínský export nejvíce směřuje do EU, dále pak USA, Hongkong a Japonsko. Čína importuje nejvíce z Japonska, následovaného EU a zeměmi ASEAN. USA patří až na 6. příčku v žebříčku dodavatelů.

Hlavní dovezené komodity za rok 2007 byly stroje a přepravní zařízení, surový materiál, chemikálie, nerostná paliva. V exportu dominují stroje a přepravní zařízení, tržní výrobky a průmyslové výrobky.¹⁰

Graf č. 2- Obchodní bilance USA s Čínou (mld. USD)

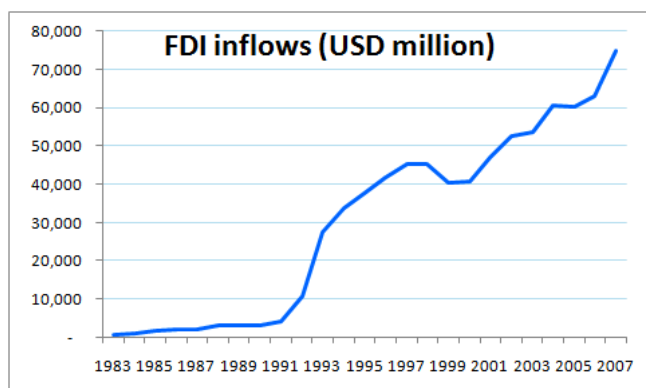
Zdroj: <http://www.euroekonom.cz/grafy-svet-data.php?type=usa-cina-obchodnibilance-rok>

4.4 Přímé zahraniční investice

Přímé zahraniční investice jsou hlavním zdrojem čínského rozmachu. Díky otevření se světu Čína dala možnosti zahraničním firmám investovat do slibně rozvíjející se oblasti. Kdo se v prvopočátku zalekl nové možnosti, později určitě litoval. Zahraniční investice každým rokem stoupají a dosahují již hodnoty 74,8 mil.USD. S investicemi přišly i nové technologie a zkvalitnění výroby. Mezi hlavní investory v Číně patří Hongkong, Panenské ostrovy, Japonsko, Korejská republika, Singapur a USA. Ze zemí EU nejvíce investují SRN a Velká Británie. Oblasti, které nejvíce lákaly investory, jsou přímořské oblasti. Jedním z hlavních důvodů byla strategická poloha blízko vyspělého Hongkongu a v blízkosti velkých přístavů. V dnešní době se rozmáhají i investice do západní Číny, kde se zvyšují i investice místní vlády. Jsou to oblasti ještě dosud ne tolik využívané. Nejvíce investic směřuje do výroby, hlavně kapitálově náročných odvětví s vysokou mírou přidané hodnoty a do nemovitostí.

Ovšem i Čína investuje. Celková výše investic se v roce 2007 dostala do výše 92 mld. USD. Čínská vláda se snaží podporovat místní firmy k investicím ve světě. Mezi hlavní oblasti patří střední Asie s velkými zásobami ropy. Čína si je vědoma velkého nedostatku přírodních zdrojů a tudíž musí hledat zdroje jinde. Těží zde ropu a staví ropovod. Čínské firmy se snaží o proniknutí na zahraniční trhy, ale je to pro ně ještě velký úkol. Nemohou se srovnávat s vyvinutostí západních firem, tudíž ještě musí ujit delší cestu k prosazení se na jiných trzích. Kde ale mají šanci uspět jsou trhy v Latinské Americe, Blízký Východ a Afrika.¹⁰

Graf č. 3- Přímé zahraniční investice v Číně 1984-2007

Zdroj: <http://www.chinability.com/FDI.htm>

4.5 Vstup do WTO

Významná událost pro čínský obchod se odehrála v prosinci roku 2001. Po zdoluhavých a náročných jednáních a snahách byla ČLR přijata do WTO (Světová obchodní organizace). Pro čínskou ekonomiku to znamenalo velký krok vpřed k dalšímu rozvoji a otevření se světu. Sice to pro Čínu znamenalo splnění podmínek a omezení daných WTO, ale Čína o toto usilovala velmi dlouho, tudíž byla ochotna přistoupit i na větší zásahy. Některá opatření se týkala obchodu, distribuce a zahraničních investic.

Pro Čínu to ale také znamená získání určitých výhod, mezi které patří :

- získání výhod platných pro všechny členy organizace
- příznivé klima pro ekonomický rozvoj země (nový příliv investic, moderní technologie a know-how)
- právo více se podílet na mezinárodních jednáních v rámci WTO; týká se i případných sporů, které jsou nyní na vyšší úrovni
- větší možnost dostat se na zahraniční trhy bez omezení

Čína musí naopak udělat ústupky ve své zahraniční politice :

- snížení importních cel z průměrných 25 % na 9 %
- zrušení omezení distribuce zahraničním firmám (joint ventures), tudíž již nebudou muset najímat čínského zprostředkovatele, ale zároveň budou zrovnoprávněni s čínskými firmami a ztratí tím své výhody (nižší daně)
- zvýší se možnost zahraničních investic a účasti v oblasti telekomunikace
- též bude otevřen prostor pro zahraniční kapitál v bankovníctví a pojišťovnictví (zachování určitých limitů)
- snížení dovozních kvót pro zemědělské produkty
- zrovnoprávnění soukromého a státního sektoru ⁵

Ovšem všechny tyto podmínky mají své klady i zápory. Vzhledem ke snížení dovozních kvót se zvýší dovoz levných potravin, což může zapříčinit velké problémy místním zemědělcům. U státních podniků, které ztratí výsostné postavení, budou hrozit bankroty, ale také naopak to může vést k ozdravení daného sektoru. S tím souvisí neodkladná reforma bankovního sektoru. Již je počítáno s částkou, která má částečně

oddlužit dvě z hlavních čínských bank a tím pomoci k jejímu novému lepšímu fungování.

Již nyní je Čína závislá na světovém obchodu, jako je on na ní. Týká se to exportu i importu. Čína vzhledem k vysoké produkci musí dovážet energetické suroviny a pohonné hmoty. Zároveň nedostatek surovin ji nutí k dovozu potravin, lidé vyznávají jiný životní styl a více touží po západních výrobcích. To vše přispívá k většímu importu a větší závislosti na okolním světě.

4.6 Plán na další vývoj ekonomiky

V dalším vývoji je počítáno s dodržováním nejnovějšího pětiletého Plánu národního a sociálního rozvoje pro období 2006-2010. Mezi hlavní cíle této strategie patří zaměření se na venkov a snaha o jeho větší růst. Vláda se tímto krokem snaží zmírnit rozdíly mezi venkovem a městy, které jsou v současné době obrovské. Je zde zároveň snaha o větší propojenost mezi městy a venkovem a to díky telefonním sítím, napojení k hlavním silničním tahům. Dalším bodem je zaměření se více na sektor služeb, na vývoj a vědu a na výrobky s vyšší přidanou hodnotou. Čína se musí zaměřit na nové projekty týkající se zajištění zdrojů energie ochrany životního prostředí. Čína dále plánuje další propojení se světem, ale zároveň dbá na ochraně svého vlastního trhu. V neposlední řadě má Čína za úkol zlepšit sociální systém a podmínky pro lepší život. Zvýší se podpora sociálně slabých občanů, větší podpora ve zdravotnictví, školství. Čína si je vědoma snižující se poptávky a nutností změnit koncepci výroby na více kvalitní výrobky a již ne jen na obrovské výroby zboží na export.¹⁰

6 Budoucnost

6.1 Možný vývoj ČLR – jeho plusy a mínusy

V závěrečné části práce bych ráda nastínila možný hospodářský vývoj ČLR. Je to ale velice složitý úkol. Na Čínu se dá dívat z několika hledisek a je těžké určit, co v budoucnu bude u této země rozhodující. Během psaní této bakalářské práce jsem přečetla plno článků a jen minimum z nich se shodovalo v názoru. Každý na Čínu kouká ze svého pohledu a zaměřuje se na jinou stránku jejího vývoje. Je to obrovská země s plno pozitivy i negativy.

Obyvatelstvo na venkově

Díky obrovskému počtu obyvatel má dostatek pracovních sil, které, aby vůbec měli nějaký zdroj obživy, pracují v mnohdy ubohých podmínkách a za minimální peníze. Ale i čínská ekonomika se zvedá a s ní přibývá bohatých čínských obyvatel. Lidé ve městech budou mít stále větší požadavky. Už nyní díky přistoupení Číny do WTO má Čína za úkol zlepšit postavení zaměstnanců a jejich práv. Zvýšila se minimální mzda, narůstá počet obyvatel se sociálním zabezpečením, práva zaměstnanců jsou již na určité úrovni. Také otevření se světu znamená příliv informací a pokud čínští obyvatelé uvidí, jaké jsou možnosti a jak se žije v západním světě, budou chtít být na nejméně stejné ale i vyšší úrovni. Ale ani toto není pojistka, že se úroveň u všech zlepší. Je stále rozdíl ve vývoji ve velkých městech, kde je dostatek práce a investic a na venkově, kde jsou lidé závislí na zemědělství, které neustále slábne a je zde minimum financí. Průměrný roční příjem vesničana je tisíc dolarů zatímco dělník v průmyslu vydělá v průměru 3000 dolarů. Proto se za poslední léta objevila obrovská migrace do měst. Lidé jdou za většími příležitostmi. I když netuší, co je ve velkoměstě čeká, stále doufají, že jejich šance na lepší život jsou spíše ve městech než na venkově. I s tímto faktem musí Čína počítat do budoucna. Zvyšující se počet obyvatel ve městě bude stále narůstat. S tím i souvisí zvyšující se poptávka po bydlení.

I tento problém, jak zlepšit hospodářský růst, patří k jednomu z hlavních bodů čínské ekonomiky. Jedná se o zlepšení stavu na venkově, o růst investic a o větší podporu

zemědělců. Čína se musí snažit podpořit zemědělce, jinak bude růst nezaměstnanost, nebudou lidé na polích, kdo by je obhospodařoval a města budou ještě více přelidněna. Již teď Čína, která byla v minulosti samostatná v zemědělské produkci, musí dovážet základní suroviny. Jistě to je i důsledek větších potřeb a možností rostoucí vrstvy čínského obyvatelstva.

Určitě velkým krokem bylo odstranění daní, které zemědělci platili po dlouhá léta. Ale i za těchto podmínek čeká čínský venkov dlouhá cesta, aby se dostali alespoň na nějakou úroveň. Zatím stále patří venkov k oblastem s velkou chudou, kde denní příjem je 1 USD. Více si místní lidé nemohou dovolit. Právě tyto oblasti táhnou dolů HDP na obyvatele. Pokud se zaměříme pouze na HDP jeho tempo růstu je obrovské v posledních letech. Díky němu je čínská ekonomika třetí největší na světě. Ale pokud se podíváme na HDP na obyvatele, nalezneme Čínu ve spodních příčkách celosvětového měření. Toto je problém, který se snaží vláda ve svých plánech vyřešit, neboli se snaží o nárůst příjmu i venkovských obyvatel.

Korupce

Dalším velkým problémem je korupce. Pro velké firmy není problém zajistit pár místních úředníků, kteří budou shovívavější k určitým situacím. Všeobecně korupce je velký problém pro celou Čínu, ale i nezákonné praktiky jako pašování, výroba padělků značkového zboží, daňové úniky, falšování účetních výkazů. Je to velká bariéra pro ještě větší nárůst zahraničních investic a příliv nových firem. Tento problém se týká i hospodářských výsledků, které by mohly být větší o 4-8%.⁶ Zároveň stát nemá dostatek státních prostředků na nutné výdaje jako např. sociální či ekologické. Je složité dostat se na čínský trh přes ještě složitější byrokracii. Úředníci spíše pracují pro svůj stát a své lidi. A to nejsou jenom úředníci ale i zákony. Poté co Čína vstoupila do WTO, slíbila zjednodušit určité systémy a více se zpřístupnit světu. To znamenalo zjednodušit vstup zahraničním firmám na trh, možnost založení firmy se stoprocentním vlastnictvím zahraničního investora, zlepšení právní oblasti, zákonů, jejich větší zprůhlednění a vymahatelnost. Jedná se i o omezení, která se týkala dovozu zboží. Čína sice šikovně odstranila dovozní cla, která byla jednou z podmínek WTO. Ale vymyslela si nové protiimportní opatření, ke kterým patří například zvýšení požadavků na dovozní

licence, množstevní kvóty a odborné certifikáty. Čínská strana nechce uznat celosvětově uznatelné licence o kvalitě a nezávadnosti a zahraniční firma musí své zboží podstoupit čínské kontrole. Tento proces zabere spoustu času a dalším způsobem znevýhodňuje daný výrobek. Ať už se jedná o zvýšené náklady, či o čas v kterém mohla jiná firma přijít s podobným produktem na trh. Poté daný výrobek ztrácí na své hodnotě.

Duševní vlastnictví

V souvislosti s výrobky je na čínském trhu další velký problém. Jedná se porušování duševního vlastnictví, patentů a licencí. Tento zákon Čína nikdy neřešila. Čína ve svém začátku hospodářského boomu vyvážela hlavně výrobky s nízkou přidanou hodnotou. Tam problém s okopírováním nebylo tolik nutné řešit, pokud jde o levné výrobky. S přílivem zahraničních firem, ale začalo přibývat i nových výrobků. Zahraniční firma si kvůli snížení nákladů vybrala firmu v ČLR a zadala ji vyrobit určitou sérii svých výrobků. Konkrétně jsem četla článek o jisté firmě na hodinky. Jelikož předala čínské firmě všechny podklady pro výrobu, ztratila tím svoje jedinečné know-how. Pro čínskou firmu nebylo těžké vyrobit daný počet kusů na zakázku a po splnění začít vyrábět podobné hodinky pro místní trh. V daném článku bylo uvedeno, že hodinky v přepočtu za 5 milionu Kč se daly koupit na čínské tržnici za pár dolarů. Zahraniční firma se jen divila, jak je toto možné, ale je zatím velice těžké s tímto bojovat. Plno firem se bouří. Firma musí vynaložit velké peníze na výzkum a vývoj a doufá, že se jí později vrátí. Pokud ale čínská firma výrobek ihned okopíruje s minimálními náklady, zahraniční firma ji nemůže konkurovat. A taky pak daný výrobek ztrácí na své exkluzivitě, pokud se jedná o určité limitované edice. Toto bylo jednou z částí, které musí Čína vyřešit po vstupu do WTO. Jisté kroky již byly provedeny, ale hlavní problém spočívá v uplatňování dané legislativy a ve vynucování práva. Doufejme, že tento problém bude co nejdříve vyřešen.

Čínská měna, americké státní obligace, devizové rezervy

Když už mluvíme o nízkých cenách výrobků, naskytá se tu další otázka. Čína patří k největším exportérům na světě. A to právě díky nízkým nákladům a levné pracovní síle. A také ještě díky jednomu aspektu. Čínská měna je ještě stále výrazně podhodnocena. A to díky politice kterou Čína vyznává. Tudíž je čínské zboží pro americký trh, který je největším odběratelem, stále levné. Čína tímto znevýhodňuje ostatní exportéry a americké výrobce. Již plno firem na americkém kontinentu muselo skončit. Protože konkurovat Číně je v určitých oborech nemožné.

Čína si toto může dovolit díky velkým nákupům amerických dluhopisů. Celková hodnota dolarových aktiv již dosáhla hodnoty 585 miliard dolarů. V celosvětovém měřítku již předčili i Japonsko.⁹

Jedná se o menší kolotoč. Čína nakoupí americké státní obligace, Amerika tím dostane peníze na dluh a za ty si koupí čínské zboží, takže se peníze dostanou zpátky do Číny. Toto je složité spojení, které kdyby na jedné straně skončilo, znamenalo by to velkou pohromu pro celý svět. Tyto dvě velmoci jsou na sobě závislé. Pokud by Čína začala prodávat americké dluhopisy, výrazně by oslabila americký dolar. A pokud by USA přestaly nakupovat, Čína by ztratila hlavního odběratele a tudíž příliv peněz. ČLR je velice kritizována za svoji politiku ovlivňování vlastního kurzu. USA i EU se proti tomuto bouří, protože jsou méně konkurence schopní.

Ale i Čína díky této politice musí řešit problémy. Díky velkému exportu má Čína obrovský aktivní přebytek v platební bilanci, což znamená velkou zásobu likvidních prostředků. Toto již v minulosti několikrát zapříčinilo růst inflace a tudíž spotřebních cen. Na to musela Čína reagovat různými regulacemi, jak již bylo popsáno. Pávě s probíhající krizí na americkém trhu výrazně klesly výnosy z těchto dolarových aktiv. Což se čínské moci určitě nelíbilo. Ale Čína počítá s nárůstem příjmů svých obyvatel a jejich expanzí na zahraniční trhy a s nákupem akcií, tudíž doufají, že se výnosnost bude opět zvyšovat. Ale za současného stavu na světových trzích je velice těžké něco předpovídat.

Státní sektor

Dalším velkým problémem, který brání Číně ve větším hospodářském rozmachu a větším výnosům, je státní sektor. V době, kdy se Čína začala otevírat světu, byl státní sektor upřednostňován čínským vedením. Bohužel tento trend trvá po celou dobu ekonomických reforem. Až v nedávné době si Čína začala uvědomovat, jaký dopad to má čínské hospodářství. Státní sektor je velice zastaralý, je zde technická nevybavenost a malá výkonnost. Státní podniky odčerpávají největší díl úvěrů. Státní banky poskytují úvěry bez jakýchkoliv záruk a s minimálními vyhlídkami na splacení. Je zde velká neprůhlednost v daných transakcích. Bankovní sektor je zadlužen právě díky těmto operacím. Ve státním sektoru hraje velkou roli byrokracie, osobní známosti a korupce. Poskytnuté prostředky nejsou patřičně využity a vykazují minimální zisky. Vnitřní zadluženost činí skoro polovinu HDP. K ozdravení tohoto sektoru je nutná restrukturalizace např. slučování podniků, privatizace, v nejhorším případě konkurzní řízení. Je to důležitý krok, neboť ve státním sektoru je zaměstnáno okolo 40% městské populace. Ohledně poskytovaných úroků nejvíce trpí soukromý sektor. Jelikož největší část úvěrů je poskytována státnímu sektoru, na soukromý sektor již moc nepřipadá a tudíž si firmy musí ve většině případů pomoci samy. Paradoxem je, že soukromý sektor je hlavním tahounem růstu HDP. Tudíž by si čínské vedení mělo uvědomit, jaké možné ztráty plynou z nefunkčního bankovního systému. Čínský bankovní sektor je složen ze 4 hlavních státních bank, mezi které patří Industrial and Commercial Bank of China, Bank of China, China Construction Bank a Agricultural Bank of China. Zároveň je zde plno menších komerčních bank. Čína zavedla opatření k zlepšení situace v bankovním sektoru, což je velice důležitý krok. Jedná se o odepsání části špatných úvěrů, postupné rekapitalizaci. Zároveň se trh otevře novým zahraničním investorům. Doposud si vláda tento sektor hlídala, ale se zahraničními investory by mohlo přijít i nové správné oživení, které tak banky potřebují.⁶

6 Závěr

Ve své práci jsem si dala za cíl alespoň trochu seznámit čtenáře se současným stavem čínské ekonomiky. Je těžké poznat Čínu jen z pár článku, které člověk najde v novinách. Tuto zemi jsem navštívila již čtyřikrát a pokaždé mě něčím překvapila. Během mých návštěv jsem viděla, jak Čína neskutečně rychle roste. To, co Číňané dokážou, mi přijde neskutečné. O Číně se neustále píše. Je to ekonomika, která hýbe celým světem. Někteří ji milují a někteří nenávidí. Každý má na ní jiný názor. Je to sám svět, který někteří jen stěží chápou.

Během psaní své práce jsem přečetla plno článků, které Číně předpovídaly stabilní růst. Ale po vypuknutí finanční krize na podzim 2008 je další vývoj nejistý. Můžeme to vidět po celém světě, jak ekonomiky vyhláší obrovské ztráty a vyhlídky do budoucna jsou černé. Toto je i velká otázka pro Čínu, jak se s touto situací dokáže vypořádat.

Čína má stále plno nedostatků ve vedení své země, v jejím fungování a tudíž má prostor pro zlepšování. Jsou to otázky, které musí Čína vyřešit, aby se její růst nezastavil. Zároveň se Čína bude muset spolehnout na vlastní domácí poptávku, protože svět v době finanční krize bude redukovat svoje výdaje, to znamená snížení exportu pro Čínu.

Věřím, že se Čína dokáže vyrovnat se současným stavem. I když zde budou velké ztráty, které už jsou nyní vidět obrovským zavíráním továren. Zároveň Čína bude muset udělat plno opatření, ale právě ty ji pomohou k udržení určitého růstu.

Je to velice těžké říci, kam povedou další čínské kroky. Ale určitě to nebude sestup, který by pohltit čínský vývoj vpřed. Během následujícího roku uvidíme, jak se svět vypořádá s krizí a kdo bude vůdčí ekonomika, která povede svět vpřed.

Na závěr své práce bych chtěla poděkovat panu profesorovi Fárkovi za jeho pomoc při psaní práce, jeho ochotu a trpělivost. Práce s panem profesorem mi byla velkým přínosem.

Seznam použité literatury :

Citace:

¹ Aziz, J. a Dunaway, S. China's rebalancing act. *Finance & Development*. September 2007, vol. 44, no. 3, s. 27-31. ISSN 0015-1947

² CIA – *The World Factbook* [online]. [cit. 2.9.2008]. Dostupné z : <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ch.html> >

³ *Čína-Businessinfo* [online]. [cit. 15.10.2008]. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/cina/1000539/>>

⁴ *Changes and challenges with 30 years reform and opening up_English_Xinhua* [online]. [cit. 25.10.2008]. Dostupný z: <http://news.xinhuanet.com/english/2008-10/06/content_10155776.htm>

⁵ FÁREK, Jiří, KRAFT, Jiří. *Ekonomika Číny. Světová ekonomika za prahem nového století globálních změn : (vstup do 21. století)*. 2. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2006, s. 121-128. ISBN 807372-142-2.

⁶ FÜRST, Rudolf. *Čína ve XX. století*. 3. díl. Období 1989-2005. 1.vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2006. 189 s. ISBN 80-244-1286-1.

⁷ *IMF-International Monetary Fund* [online]. [cit. 1.12.2008]. Dostupné z WWW: <<http://www.imf.org/external/index.htm>>

⁸ Menzelová, K. S drakem. *EURO*. 2006, roč. 2007, č. 26, s. 58-62. ISSN 1212-3129

⁹ Menzelová, K. Číňané předhonili Japonce. *EURO*. 2008, roč. 2008, č. 49, s. 42. ISSN 1212-3129

¹⁰ *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online]. [cit. 28.10.2008]. Dostupné z WWW: <<http://www.mzv.eu/www/mzv/stat.asp?StaID={7F7ECA5C-4318-4C9C-881C-ECA5E7CAD6E5}>>

¹¹ Vyroubal, Ivan. Sichuan- magnet jihozápadní Číny. *Exportér*. 2006, roč. 2006, č. 10. ISSN 1213-7693

¹² *Wikipedia, the free encyclopedia* [online]. [cit. 10.12.2008]. Dostupné z : <http://en.wikipedia.org/wiki/Main_Page>

Bibliografie :

Čína 21. století - mírový vzestup nové supervelmoci? : (kdy předstihne Japonsko a kdy bude připojen Tchaj-wan) : 1. seminář, 22. září 2005 ; Zákoník práce : (jaký zákoník práce potřebujeme pro dosažení hospodářského růstu a udržení sociální soudržnosti v dobách globalizace) : 2. seminář, 27. října 2005. -- Praha: Fontes Rerum, 2006. 75 s. ISBN: 80-86958-01-9.

Fishman, Ted C. *China, Inc.: Jak Čína drtí Ameriku a svět*. 1.vyd. Praha: Alfa Publishing, 2006. 280 s. ISBN 80-86851-44-3

Holý, R. Nezadržitelný vzestup draka. *EURO*. 2008, roč. 2008, č. 15, s. 98-99. ISSN 1212-3129

Internetové zdroje :

As economy slows, China eases monetary policy – *NYTimes.com* [online]. [cit. 25.10.2008]. Dostupný z WWW: <<http://www.nytimes.com/2008/09/16/business/worldbusiness/16yuan.html?scp=1&sq=september%2016,%202008%20china&st=cse>>

China- country profile- 2008 [online]. Dostupný z WWW: <<http://www.indexmundi.com/china/>>

China balances growth and inflation [online]. Dostupný z WWW: <http://www.chinadaily.com.cn/china/2008-10/02/content_7074291.htm>

Foibos - čínské listy [online]. Dostupný z WWW: <<http://foibos.cz/cina/cina-cinske-listy/>>

Newsweek 2008. *China Calling: Unbalanced Growth: Nicolas Lardy on China's Economy and Exchange Rate* [online]. [cit. 25.10.2008]. Dostupný z WWW: <<http://blog.newsweek.com/blogs/chinacalling/archive/2008/10/15/unbalanced-growth-nicholas-lardy-on-china-s-economy-and-exchange-rate.aspx>>